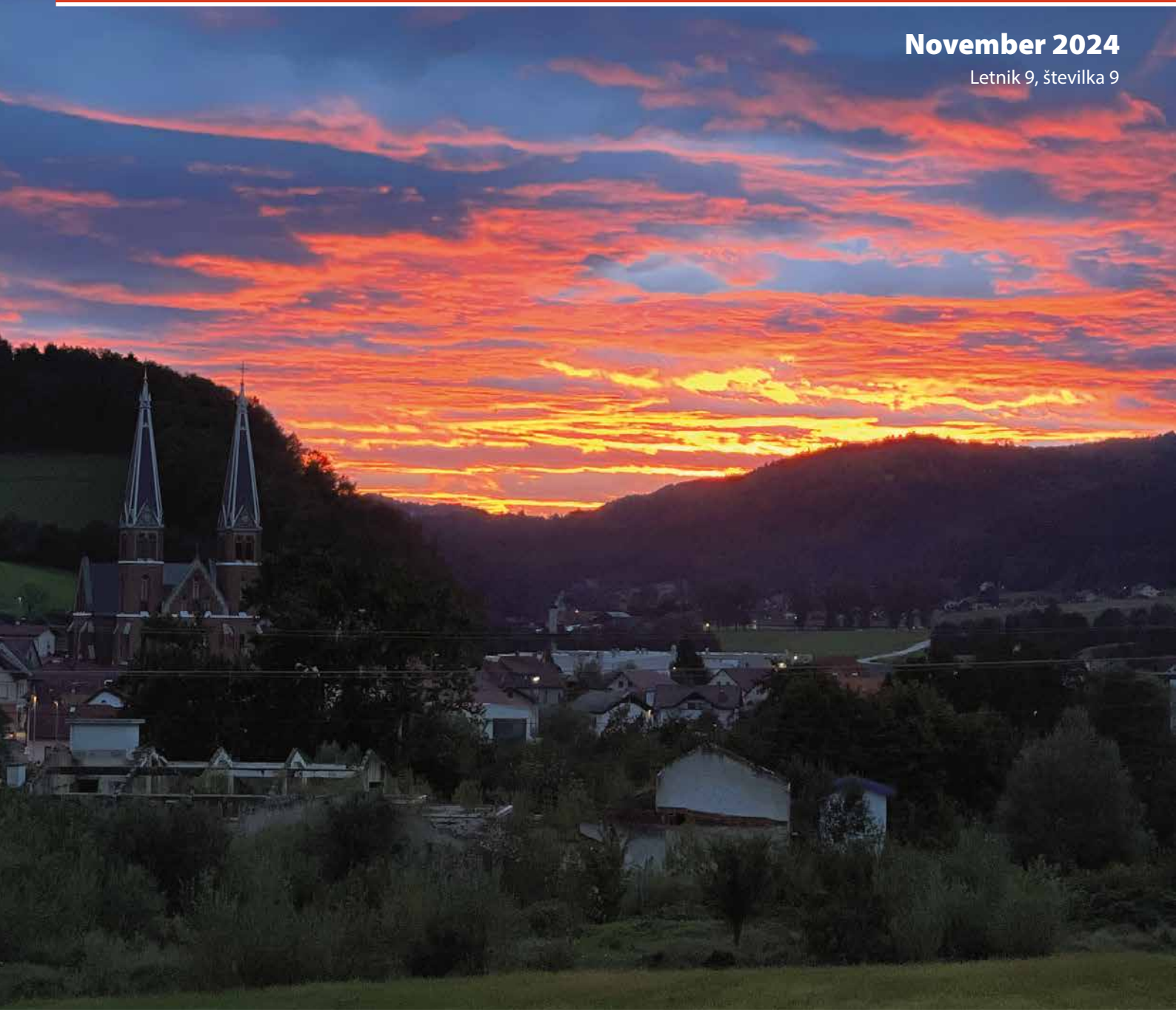
Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

November 2024
Letnik 9, številka 9

Iz tokratne vsebine:

Pogovor z mag. Karmen Sadar
stran 3–5

Dobrodelni tek družin
stran 6

Vabilo k praznovanju Martinove nedelje
stran 16

Srečanje starejših krajanov v KORK Jablanica
stran 17

ISSN 2463-8579

Ob prazniku

Občina je celota, sestavljena iz velikega števila posameznic in posameznikov, ki imajo različne interese, različne prioritete v danem trenutku življenja in prava umetnost je izluščiti tisto, kar je večini najpomembnejše ali za večino najboljše. Naloga se dodatno zaplete pri upoštevanju dejstva, da se prioritete v odvisnosti od časa spreminjajo.

Življenje nam včasih pripravlja scenarije, ki jih težko razumemo ali pa zanje nimamo ustreznih pojasnil, zato je diskusija o tem, kaj je pomembno, včasih težka. Sam zagovarjam mnenje, da je ena izmed mojih temeljnih nalog župana tudi ta, da nas s svojim delovanjem skušam povezati. Kljub temu da je ta naloga vse prej kot lahka in da se v procesu vodenja občine nemalokrat vprašam, ali sem vse storil prav, sem na tem področju neomajen in svojo energijo vlagam v to, da smo in bomo na sebe in na našo občino ponosni.

Zato smo se v procesu načrtovanja programa v okviru občinskega praznika odločili, da nabor dogodkov, ki obkrožajo praznično dogajanje, v letošnjem letu razširimo. Na tem mestu vas vljudno vabim, da si ogledate program v tej izdaji Krajevnih novic. V dveh tednih programsko pestrega praznovanja si želim večkratnega snidenja z vami, bodimo obkroženi s pozitivno naravnanostjo v prihodnost.

Vaš župan, Blaž Izlakar

Občina Šmartno pri Litiji
Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure
Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00
Uradne ure župana so po dogovoru, zaželena je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

Glasilo občine Šmartno pri Litiji Krajevne novice
Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla decembra 2024, pričakujemo najkasneje do četrtka, 28. 11. 2024, na elektronski naslov uredništva: **krajevnenovice@bogensperk.si**. Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:
Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:
dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:
Katarina Kragelj, Domen Merzel, Matjaž Hostnik, Uroš Pušnik in Aleš Kralj

Jezikovni pregled:
Janoš Železnik

Naslovna fotografija:
Miklavž peče

Foto:
Gašper Namestnik

Prelom in tisk:
Četisk, d. o. o.
Bežigrajska cesta 5
3000 Celje

https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/

Glasilo izhaja v nakladi 1800 izvodov in je brezplačno.

ISSN 2463-8579

Proračun Republike Slovenije 2025 in 2026

Avtor članka: Franc Props, minister, Ministrstvo za javno upravo

V oktobru je v Državnem zboru potekala splošna razprava o proračunskih dokumentih za leti 2025 in 2026. Predsednik vlade je kot ključna področja, na katera se osredotoča proračun za prihodnji dve leti, predstavil zdravstvo, inovacije in varnost. V luči odličnih gospodarskih rezultatov, ki smo jih v Sloveniji dosegli kljub energetskim in družbenim izzivom, si na vladi prizadevamo okrepiti stabilnost ter odpornost države, pri čemer stavimo na trajnostni razvoj in socialno varnost. V nadaljevanju vam predstavljam pregled ključnih točk.

Za okrepitev **zdravstvenega sistema** bodo namenjena dodatna sredstva za izboljšanje dostopnosti zdravstvenih storitev, predvsem z zaposlovanjem zdravnikov iz tujine po poenostavljenih postopkih. Pri podpori **inovacijam in gospodarstvu** bo poudarek na vlaganjih v nove tehnologije, še posebej v avtomobilsko industrijo, ki je bila prizadeta zaradi težav v izvozu. Proračun povečuje tudi sredstva za raziskave in razvoj, saj brez inovacij ni rasti dodane vrednosti, investicij in višjih plač. Za področje **socialne varnosti** je pomembno, da je zagotovljena rast minimalne plače in pokojnin. To je velik korak k zmanjševanju socialnih razlik. Plačna reforma v javnem sektorju bo v naslednjih letih omogočila dodatnih 1,4 milijarde evrov za povišanje plač. Za izvajanje **stanovanjske politike** je letno zagotovljenih 100 milijonov evrov. Vlada se je zavezala h gradnji javnih najemnih stanovanj, kar je prvič v zgodovini države. Za **obnovo po poplavah** je na voljo 428 milijonov evrov, vključno z odškodninami za tiste, ki so izgubili domove.

Proračun temelji na vladnih politikah, ki so se že izkazale za učinkovite. Gospodarska rast Slovenije je ena najvišjih v EU predvsem zaradi uspešnega odziva na energetsko krizo in inflacijo. Imamo rekordno nizko inflacijo (0,6 %), realne plače pa so se kljub gospodarskim izzivom povečale. V prihodnje bodo ključni ukrepi na področju **zdravstva** usmerjeni v skrajšanje postopkov za zaposlovanje tujcev. To bo pripomoglo k reševanju pomanjkanja kadra v zdravstvenih ustanovah, kar sedaj vidimo v primerih nekaterih zdravstvenih domov. S povečanjem sredstev **gospodarstvu** za nove tehnologije v avtomobilski industriji bo olajšan prehod na trajnostne poslovne modele in izboljšanje konkurenčnosti Slovenije na svetovnem trgu. **Plačna reforma** prinaša dvig plač v javnem sektorju. To bo omogočilo pravičnejšo razporeditev sredstev in bolj stimulativno delovno okolje tako za mlajše sodelavce kot za starejše mentorje. Zagotovljena sredstva za **javna stanovanja** bodo pomagala reševati stanovanjsko problematiko, ki je še posebej pereča za mlade in družine.

Proračun za leti 2025 in 2026 obeta stabilnost in razvoj na ključnih področjih, ki bodo vplivala na kakovost življenja državljanov. Zdravstvene storitve bodo bolj dostopne, kar bo olajšalo izzive, s katerimi se sooča zdravstveni sistem. Povišane minimalne plače in pokojnine bodo prispevale k zmanjšanju revščine in izboljšale življenjski standard ranljivih skupin prebivalstva. Investicije v inovacije in nove tehnologije bodo okrepile gospodarsko konkurenčnost in ustvarile več delovnih mest, hkrati pa bo večji delež BDP namenjen naložbam, kar bo spodbujalo gospodarsko rast nad evropskim povprečjem. Poleg tega bo gradnja javnih stanovanj prispevala k reševanju stanovanjske krize, kar bo še posebej pomembno za mlade. Poplavna obnova in namenjena sredstva za odškodnine prebivalcem, ki so izgubili svoje domove, pa bodo zagotovili nujno pomoč in ponovno vzpostavitev normalnih življenjskih razmer.

Proračun je v celoti usklajen z novimi fiskalnimi pravili EU, kar je znak stabilnosti in odgovornega upravljanja javnih financ. Slovenija ostaja ena redkih evropskih držav, ki je sposobna postopoma zmanjševati proračunski primanjkljaj, kar je ključno za trajnostni razvoj in blaginjo prebivalcev in hkrati postavlja temelj za prihodnji razvoj in zagotavlja sredstva za ključne reforme, pri čemer ohranja gospodarsko rast in socialno stabilnost.

Občina Šmartno pri Litiji – včeraj, danes, jutri

Vprašanja postavil: dr. Jernej Kotar

Prvo polovico novembra bo v naši občini tudi letos zaznamovalo pestro dogajanje, povezano s praznovanjem občinskega praznika, ki bo v dveh tednih postreglo z vrsto zanimivih dogodkov in prireditev. Obeleževanje takšnega praznika pa je seveda tudi priložnost, da pogledamo, kaj smo kot skupnost od ustanovitve lastne občine leta 2002 dosegli in kakšni so naši načrti za prihodnost.

K pogovoru smo zato povabili mag. Karmen Sadar, direktorico občinske uprave, da nam nekoliko podrobneje predstavi delo občine.

Gospa Sadar, dovolite mi, da se vam najprej v imenu uredništva zahvalim za vaš prijazen odziv našemu povabilu. Od ustanovitve občine Šmartno pri Litiji je preteklo že več kot dvajset let. Po eni strani kratka, a po drugi dolga doba. Nam lahko na kratko poveste, kako je potekalo vzpostavljanje občinske uprave?

Občinska uprava naše občine je začela z delom v začetku leta 2003, ko je prvi župan, Milan Izlakar, začel sestavljati ekipo. Po pripovedovanjih (sama sem se ekipi pridružila šele marca 2004) je bil to čas

spoznavanja z nalogami občine. Na začetku je imel le župan kot bivši občinski svetnik določena znanja s področja delovanja občine, okrog sebe pa je zbral prve sodelavke, ki so v glavnem izhajale iz gospodarstva. Tekom leta se je uprava okrepila še s pravim tajnikom občine, Ernestom Margonom. Z zagnanostjo in srčnostjo ter pomočjo litijske občinske uprave je delo hitro steklo. Občinska uprava je že po enem letu delovanja začela sama opravljati vse naloge iz pristojnosti lokalnih skupnosti, leta 2005 pa smo zaposlili še vzdrževalca, ki je skrbel za urejenost okolja. Na prva leta delovanja občine imamo vsi neizmerno lepe spomine in prepričana sem, da so bili prav takrat postavljeni odlični temelji za nadaljnje uspešno delo občinske uprave.

Ali menite, da je ustanovitev lastne občine izpolnila pričakovanja občank in občanov ter lokalnega gospodarstva?

Prepričana sem, da je, vendar je še vedno kdaj slišati komentarje redkih posameznikov, da je bilo v skupni občini Litija bolje, čeprav bo kritični opazovalec ob primerjavi stanja občine leta 2002 in

2024 lahko hitro opazil velike razlike. Če primerjamo stanje občine ob začetku delovanja, ko je bilo dejansko potrebno vse začeti na novo, ko je Občina Šmartno pri Litiji začela z minusom, ker je za popotnico ob ločitvi z Litijo morala plačati situacijo za izgradnjo prizidka pri OŠ Šmartno, ko prvo leto ni bilo sredstev za delovanje društev in skupnih zavodov, z letom 2004, vidimo, da je takrat že začela s prvimi večjimi investicijami. V prvih letih se je veliko delalo na vodovodih in cestah, saj je bilo infrastrukturno področje do ustanovitve nove občine precej zapostavljeno. Sama vidim prednost nove občine v manjšem območju (95 km^2), ki je bolj obvladljivo, lažje je razumeti potrebe in priložnosti tako posameznikov kot gospodarstva, lažje in hitreje pa se lahko sprejemajo tudi odločitve, kar vodi k boljšim rezultatom za lokalno skupnost. Mislim, da smo v tem uspešni.

V dveh desetletjih je bilo narejenega veliko, izvedli so se tudi projekti, ki so bili za tako majhno občino velik zalogaj. Katere bi vi izpostavili kot najpomembnejše?

Vedno imajo v spominu posebno mesto prve investicije in tiste, ki pomenijo opazne spremembe in vplivajo na kvaliteto življenja občanov. Že leta 2005 so se začele aktivnosti za izgradnjo nove športne dvorane, saj je stari telovadnici grozilo zaprtje. Z novim prizidkom k OŠ Šmartno je šola dobila bazen, na dvorano pa se je pozabilo. Na mestu stare telovadnice je leta 2008 zrasla nova, moderna športna dvorana, ki je že od samega začetka upravičila svoj obstoj. V letu 2007 je Šmartno dobilo novo krajevno knjižnico v stari Žitovi pekarni. Prvi izziv z vidika koriščenja evropskih sredstev je bil vodovod Liberga–Preska nad Kostrevnico–Ježni vrh, ki je bil izgrajen v letu 2008. Kot zanimivost lahko povem, da smo bili takrat ena izmed prvih občin v Ljubljanski urbani regiji, ki je uspešno počrpala dodeljena evropska sredstva za celotno programsko obdobje 2007–2013. Zelo pomemben je bil tudi nov vodovod na Primskovem, kjer je bil velik zalogaj najti vodni vir ustrezne kvalitete. Sledila je izgradnja kanalizacijskega voda in skupne čistilne naprave v Litiji ter stanovanjske soseske na Grmačah. Ogromna pridobitev za Šmartno pa je vsekakor obvoznica s pločnikom do Jezov, ki je razbremenila center Šmartnega in omogočila, da je leta 2019 prenovljeni Staretov trg dobil dodatno funkcijo. V zadnjem letu pa je to vsekakor prenovljeni pediatrični oddelek v Zdravstvenem domu Litija.

Posvetiva se še nekoliko vašemu ožjemu področju, in sicer delu občinske uprave. Kot dolgoletna direktorica njeno delovanje zagotovo dobro poznate, občanke in občani pa morda nekoliko manj. Katere so osnovne naloge občinske uprave?

Občinska uprava opravlja upravne, strokovne in druge naloge v okviru pravic in dolžnosti občine na področjih splošnih zadev, varstva okolja in urejanja prostora, lokalnih gospodarskih javnih služb in infrastrukture, gospodarskih dejavnosti, kmetijstva in turizma, družbenih dejavnosti (osnovnega šolstva, varstva otrok, zdravstva na primarni ravni, socialnih zadev), javnih financ, gospodarjenja s stavbnimi zemljišči in ostalim premoženjem občine, inšpekcijskega nadzorstva in občinskega redarstva ter drugih. Preko teh lahko občani uresničujejo svoje pravice in izpolnjujejo svoje obveznosti. Skratka, občinska uprava je tista, ki strokovno izvršuje naloge, ki so določene z zakoni, in tiste, ki ji jih naložita župan in občinski svet z vsakoletnim proračunom. Poskrbeti mora, da občani lahko gradijo, da imajo pitno vodo, urejeno odvajanje in čiščenje voda ter zagotovljen odvoz odpadkov, da so ceste urejene in varne, da zagotovi varstvo predšolskih otrok in ustrezne pogoje za osnovno izobraževanje in šolske prevoze, omogoči delovanje javnih zavodov in društev, da poskrbi za zdravstveno varstvo in starostnike, podpira kmetijstvo, gospodarstvo in turizem, skrbi za red in mir, če na kratko naštejem najpomembnejše.

Koliko sodelavcev vas je trenutno v občinski upravi in na katere oddelke ste razdeljeni?

Za opravljanje naštetih nalog občinske uprave je v Občini Šmartno pri Litiji ustanovljen enovit organ, torej Občinska uprava Občine Šmartno pri Litiji, kar pomeni, da uprava ni razdeljena na formalne oddelke. V upravi je trenutno zaposlenih 12 uslužbencev, od tega dva sodelavca opravljata delo na terenu, ena sodelavka pa je na dolgotrajni bolniški. Glede na obsežnost področij vsak od nas izvaja več nalog, v grobem pa so področja razdeljena na splošne in pravne zadeve, okolje in prostor, gospodarsko infrastrukturo, gospodarske javne službe, družbene dejavnosti in finančno službo.

Ali menite, da z obstoječim kadrom lahko nemoteno izvajate vse naloge, ki vam jih nalaga država, ali bi potrebovali okrepitve?

Večina nalog je stalnih in je njihovo izvajanje utečeno, saj nam država v zadnjih letih ni naložila novih pristojnosti. Količina postopkov oziroma oddanih vlog v reševanje pa lahko po letih niha. Na nekaterih področjih, tak primer je urejanje prostora, pa lahko pogosto spreminjaje zakonodaje vpliva na podaljšanje postopkov in nezadovoljstvo občanov, za kar pa občinska uprava ni neposredni krivec. Vsi pa vemo, da se uspešnost in vidnost občine meri v glavnem po investicijah. V zadnjih letih se je na tem področju začelo spet intenzivno delati, zato lahko rečem, da bi nam kakšen dodaten par rok prišel še kako prav, saj večino dela na področju infrastrukture opravlja en oziroma dva sodelavca. Gre za to, da investicije vodimo sami, od postopkov javnega naročanja do izvedbe na terenu. Poleg tega je potrebno biti na terenu tudi prisoten, saj le tako lahko zaznamo potrebe in načrtujemo aktivnosti. Širina potreb občanov se iz leta v leto veča, zato veliko časa porabimo tudi za pogovore z njimi, saj jim skušamo najbolje predstaviti naše namere. Ker pa smo dobra ekipa, zaenkrat s skupnimi močmi še sledimo zahtevam občanov in načrtom župana.

V časopisu redno poročamo o delu župana in občinske uprave, a naj ne bo odveč, če nekaj besed nameniva še aktualnim projektom v občini. Kateri projekti so trenutno v pripravi oziroma so že v teku?

Delovnemu poletju sledi tudi delovna jesen, saj bodo stroji kmalu zabrneli pred OŠ Šmartno. Staro, dotrajano igrišče bomo v celoti prenovili in obogatili z dodatnimi vsebinami. Za ta namen smo uspeli pridobiti tudi 250.000 EUR nepovratnih sredstev Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport. Tudi težko pričakovani projekt izgradnje vrtca napreduje, tako da bomo v kratkem vložili vlogo za pridobitev gradbenega dovoljenja. Še vedno se izvajajo tudi sanacijska dela zaradi neurij v letu 2023. Precej del je bilo že izvedenih, čakata nas še sanaciji plazov v Riharjevcu in Volčji Jami. Septembra smo začeli z Interregovim projektom Digitalizirana in zelena mobilnost za skupnosti v alpskem prostoru (DEGREE4ALPS), v katerem sodeluje 10 partnerjev iz šestih alpskih držav, sofinanciranje iz programa je 75 %. Gre za triletni projekt, v okviru katerega je Občina

Šmartno pri Litiji že najela električni kombi, ki ga bodo lahko uporabljale različne ciljne skupine. Cilj projekta je ugotoviti dejanske potrebe terena po javnem prevozu in izdelati uporabno aplikacijo, ki bo služila uporabnikom javnega prevoza. Prav tako pa pripravljamo tudi nabor projektov za novo programsko perspektivo.

Želja in pričakovanj je veliko, sredstev za njihovo uresničitev pa ni nikoli dovolj. Katere težave v naši občini se vam zdijo najbolj pereče?

Občani si še vedno najbolj želijo urejenih in varnih cest ter pitno vodo, kar je tudi razumljivo. Kilometrov cest, za katere mora poskrbeti občina, je veliko, finančni vložek za obnovo vseh pa krepko presega zmožnosti občine, dodatna sredstva s strani države ali Evrope pa za tako majhne projekte niso več na voljo. Kar nekaj lokalnih cest je že močno načetih, vendar je skoraj nemogoče, da bi jih sanirali v kratkem času. Poleg tega smo primorani reševati kar nekaj zahtev občanov, ki prodajo svojih zemljišč pod lokalnimi cestami rešujejo preko sodišča. Te postopke se trudimo s pogajanji preusmeriti v izvensodne poravnave tudi z uporabo arhivskih dokumentov. Zavedamo se, da gradnja vrtca, ki se nam obeta, ne more povsem ustaviti vlaganj v infrastrukturo, vendar bo potrebne precej strpnosti. Zavedati se moramo, da bo vrtec z novo šolsko kuhinjo in vsemi programi zagotovo uporabljala vsaj polovica občanov, zato bo to občinski projekt in ne samo šmarski.

Kako bi ocenili sodelovanje občinske uprave z lokalnimi javnimi zavodi in društvi ter občani? Ali menite, da je občinska uprava dovolj dostopna in odprta za njihove potrebe?

Prepričana sem, da je. Odprti in dostopni smo vedno in stranke sprejmemo, tudi ko ni uradih ur. Občani se veliko poslužujejo tudi elektorskega poslovanja, kar včasih morda celo olajša delo. Tudi sodelovanje z našimi javnimi zavodi je dobro in vedno z veseljem sprejemamo njihove pobude. Občina mora zavodom zagotavljati ustrezne pogoje za delovanje in menim, da smo pri tem v okviru zmožnosti tudi uspešni. Kakšno leto ima prednost en, drugo pa drug zavod. Letos je bilo veliko pozornosti namenjene ZD Litija, s katerim smo ob finančni pomoči Ministrstva za zdravje uspeli prenoviti pediatrični oddelek. Je pa zelo dobrodošlo, da imajo vodstva zavodov vizijo razvoja in potreb, saj je tako tudi nam lažje zagotavljati sredstva in iskati morebitne dodatne vire. Društvom se trudimo pomagati tako s finančni sredstvi kot z reševanjem njihovih prostorskih težav. Zavedamo se, da je prostovoljno delo neprecenljivo in da vse oblike druženja dvigajo kvaliteto bivanja v občini. Naše dobro sodelovanje se nenazadnje odraža tudi v družabnem življenju občine.

V osrednjih medijih lahko pogosto zasledimo, da so dolgotrajni in včasih zapleteni birokratski postopki ena največjih ovir pri izvajanju projektov. Se strinjate s to trditvijo?

Tem trditvam lahko pritrdim, čeprav v ta koš pogosto mečejo tudi občine. Lahko rečem, da v naši upravi postopke izpeljemo v najkrajšem možnem času, če so za to izpolnjeni vsi pogoji. Tudi pri objavi razpisov skušamo biti čim bolj konkretni. Občani včasih pričakujejo pozitivno rešitev, čeprav je le-ta nemogoča, in je zato lahko neupravičeno prisotna slaba volja. V projektih, v katerih pa je občina stranka v postopku, so zadeve bolj zapletene, še posebej če so vključena tudi evropska sredstva. Zahteve so včasih neživljenjske, strogo birokratske in nimajo prav nobene zveze z lokalnimi posebnostmi občin. Slovenci smo znani po tem, da si kompliciramo stvari, v tujini je to vseeno nekoliko drugače, bližje ljudem. Večino postopkov vendarle izpeljemo sami, v primerih, ko pa je potrebna tudi določena mera iznajdljivosti in poznavanja področja, pa poiščemo pomoč zunanjih strokovnjakov.

Veliko je govora tudi o združevanju občinskih uprav. Ali pri vas razmišljate v tej smeri?

Občina Šmartno pri Litiji na tem področju že sodeluje z nekaterimi sosednjimi občinami. Tako že vrsto let deluje Skupna občinska uprava občin Dol pri Ljubljani, Litija, Šentrupert, Šmartno pri Litiji in Trebnje, ki je bila ustanovljena za skupno opravljanje nalog občinskega inšpekcijskega nadzora, občinskega redarstva, urejanja prostora ter civilne zaščite in reševanje. Menim, da takšna oblika in s takšnim obsegom nalog za našo občino v tem trenutku povsem zadošča. Vsa ostala področja delovanja občine pa so tako specifična, da jih najbolje pozna vsaka občina sama in naloge izvaja sama. Občina je namenjena svojim občanom in naj takšna tudi ostane.

Gospa Sadar, najin pogovor je kar prehitro minil in sva že pri koncu. V imenu uredništva se vam zahvaljujem za prijeten klepet ter vam in vašim sodelavcem želim vse dobro in uspešno opravljanje vaših nalog.

Delavnica za jazz in zabavno glasbo

Avtorica članka: Brigita Šuler

Na Glasbeni šoli Litija - Šmartno smo se odločili, da organiziramo delavnico za jazz in zabavno glasbo.

Delavnica je namenjena otrokom, mladini in odraslim oziroma vsem, ki imajo nekaj glasbenih izkušenj in tehničnega znanja pri inštrumentu (priporočljivo je za učence od 5. razreda dalje). Izkušeni in profesionalni mentorji bodo udeležencem pomagali narediti prve korake k improviziranemu igranju ter povezati znanje inštrumenta in glasbene teorije. Udeleženci bodo spoznali, kako deluje band in na sproščen način prišli do novih izkušenj in iztočnic za naprej. Delo bo potekalo individualno in skupinsko, zaključilo pa se bo ob 18. uri s sproščenim koncertom vseh sodelujočih.

Delavnica bo potekala **v soboto, 16. 11. 2024, med 10. in 19. uro** v Glasbeni šoli Litija - Šmartno.

Mentorji:
Nina Baš – klavir
Lea Bartha Pesek – vokal
Ana Šimenc Kugler – solo inštrumenti
Miha Koren – bas
Enos Kugler – bobni

Prijave bodo odprte **do 10. 11. 2024** na elektronskem naslovu: info@gslitijasmartno.si.

Cena delavnice je **30 EUR**.

Povezava do dogodka: https://fb.me/e/btUx0Pku2

Požar v Vrtcu Ciciban

Avtorica članka: Jolanda Fele

Oktober, mesec požarne varnosti, smo v Vrtcu Ciciban že drugo leto zapored obeležili z evakuacijo. Vzgojiteljice smo se z otroki pogovarjale o pravilnem ravnanju med požarom, v pomoč nam je bila knjiga *Ježek Snežek in požar.*

V sredo, 16. 10. 2024, na sicer običajen dan, ko so se nekateri otroci po zajtrku že igrali po skupinah, spet drugi so se zbirali v jutranjem krogu, nekateri so pospravljali po zajtrku, se umivali v umivalnici, so otroci, ki so bili v umivalnici, opazili in zavonjali dim. V tistem trenutku je prišla pomočnica ravnatelja povedat, da je v vrtcu požar in naj čimprej zapustimo prostore vrtca. Kar se da umirjeno, varno in organizirano smo vzgojiteljice svoje skupine usmerile k izhodom. Vsi zaposleni in otroci smo se zbrali na igrišču pri tabli, ki označuje zbirno mesto. Vzgojiteljice smo preštele otroke in ugotovile, da so vsi otroci in zaposleni na varnem. Kmalu smo zaslišali zvok sirene in utripajoče luči gasilskih vozil. Vodja intervencije je prišel prvi in preveril prisotnost vseh otrok in zaposlenih ter ugotovil, da so vse osebe varno prišle iz zgradbe. Ne vem, kaj je bilo bolj zanimivo za otroke, ali dim, ki se je valil iz vrtca, ali zaščitne obleke in ostala oprema, ki so jo nosili gasilci pri intervenciji. Otroci so evakuacijo vzeli kot igro in tako smo jim jo vzgojiteljice tudi predstavile. Skozi igro se otroci tudi največ naučijo za življenje. Želimo si, da se takšni dogodki v resnici nikoli ne bi zgodili, je pa ključnega pomena, da smo nanje dobro pripravljeni.

Gasilci so nas po evakuaciji povabili še na kratek ogled novega gasilskega vozila in gasilske opreme, nato so se kar hitro vrnili v gasilski dom, saj so jih tisti dan čakale še druge obveznosti.

Gasilci PGD Šmartno, hvala, ker nam vedno znova posvetite svoj čas.

OŠ Šmartno pri Litiji

DOBRODELNI TEK DRUŽIN

Avtorica članka: Marjana Bučar

V ponedeljek, 7. 10. 2024, je popoldne na šolskem igrišču minilo ob sproščenem druženju učencev prvega razreda, staršev, sorodnikov in učiteljic. Zbrali smo se na Teku družin, na katerem se nam je pridružil tudi gospod ravnatelj.

Ob glasbi smo se najprej ogreli, nato pa pod vodstvom gospe Mije Loc po tekaški stezi pretekli tri kroge. Po teku so vsi otroci prejeli zaslužene medalje, se odžejali, posladkali in igrali na šolskih športnih površinah. Razšli smo se zadovoljni in nasmejani.

PETOŠOLCI NA MORJU V ŠOLI V NARAVI

Avtorica članka: Sandra Kapus

Letošnja poletna šola v naravi ni bila nekaj novega le za petošolce, temveč za vse nas. Po dolgih letih smo se iz Žusterne letos preselili na novo lokacijo – v Ankaran. Kljub nekoliko slabšemu vremenu ob koncu tedna smo se imeli čudovito. Bivali smo v mobilnih hišicah, mnogi od nas prvič. Morje smo sicer poskusili, program plavanja pa vseeno izvedli v zaprtem bazenu. Poleg plavanja smo si ogledali še Luko Koper, se odpeljali z ladjico v Piran in si ga ogledali. V igrah z žogo smo se preizkusili na bližnjem igrišču in se na poti nazaj posladkali s sladoledom. Sami smo izdelali razglednice in si spletli zapestnice prijateljstva. Pri »pouku« smo raziskovali morski in obmorski svet. Na poti domov smo se ustavili v Muzeju Cerkniškega jezera Jezerski hram. Ogledali smo si živo maketo presihajočega Cerkniškega jezera in multimedijsko predstavitev jezera v štirih letnih časih. Vmes smo se v okviru projekta za trajnostni razvoj pogreli z okusnim zeliščnim čajem in domačim pecivom. Domov smo prišli prav vsi zdravi in z lepimi spomini.

Dobrote šmarske dežele

Avtorica članka: Mojca Knez

V soboto, 12. 10. 2024, se je v dopoldanskem času na Staretovem trgu v Šmartnem pri Litiji odvijal sedaj že tradicionalni jesenski sejem Dobrote šmarske dežele, na katerem so obiskovalci lahko uživali ob raznoliki ponudbi in zanimivem spremljevalnem programu.

Obiskovalcem sejma so bili na voljo med in medeni izdelki Čebelarstva Dremelj in Čebelarstva Potisek, mlečni izdelki Kmetije Kotar, sadni izdelki, sadje in oreščki Eko kmetije Vodnjov, sadni sokovi Mirka Kneza, čajne mešanice in zelišča Kmetije Pr' Janez, pri stojnici Društva kmetic Litija in Šmartno pa je dišalo po svežem kruhu, pecivu, slastnih palačinkah in čaju.

Domačinka Barbara Dacar je obiskovalce navduševala s svojimi unikatnimi keramičnimi izdelki, na stojnici Varstveno delovnega centra Zasavje, enote Litija pa so obiskovalci lahko našli uporabne izdelke za vsakdanjo rabo. Rokodelka Majda Hočevar je predstavila svoje pletene, kvačkane in šiviljske izdelke, na voljo pa so bili tudi leseni izdelki rokodelca Karla Podkrajška. Seveda na sejmu ni manjkalo dobre hrane in pijače. Pri Mesnici Mego je dišalo po pečenicah in kislem zelju, otroci OŠ Šmartno pa so pripravili slasten pražen krompir, miške in pečen kostanj. Domači vinogradniki društva ŠTUC so postregli z vinom in moštom.

Sejem je bil letos obogaten z dodatno ponudbo – pred knjižnico je namreč Barbara Dacar pripravila delavnico izdelovanja nagrobnih aranžmajev, na kateri je z enostavnimi, jesensko obarvanimi predlogi hitro pripravila različne aranžmaje in ideje za dekoracijo. Za glasbeno popestritev so tudi že tradicionalno poskrbeli učenci Glasbene šole Bučar, za najmlajše pa je bil na voljo ustvarjalni kotiček.

Sejemska sobota, ki je bila občasno prijetno obsijana s soncem, se je zaključila ob 13. uri. Vabljeni, da se na zadnjem sejmu letošnjega leta, **Adventnem sejmu**, ki bo v petek, **29. 11. 2024**, na Staretovem trgu vidimo v še večjem številu.

Foto: Mojca Knez

ŠMARTNOVANJE 2024

Medgeneracijsko druženje v Kostrevnici
Nedelja, 3. 11. 2024, od 11.00 do 16.00 – Športni park Lupinica

Razstava starih razglednic občine Šmartno pri Litiji
Od 4. 11. 2024 do 25. 11. 2024 – Šmarsko galerijsko okno (bivša Leskovčeva trgovina)

Razstava Šmarskih vezilj
Torek, 5. 11. 2024, ob 18.00 – Knjižnica Šmartno pri Litiji

Osrednja slovesnost ob občinskem prazniku občine Šmartno pri Litiji s podelitvijo priznanj »Razglednice, pričevalke minevanja časa«
Četrtek, 7. 11. 2024, ob 19.00 – Kulturni dom Šmartno pri Litiji

Ocenjevanje sladkih »štrukeljcev«
Petek, 8. 11. 2024, ob 12.00 – Kulturni dom Šmartno pri Litiji

Družabni utrip občine
Petek, 8. 11. 2024, od 15.00 do 17.00 – prireditveni šotor na osrednjem trgu v Šmartnem pri Litiji

Martinovanje pod šotorom s skupino CHICAS ter razglasitvijo najboljših štrukeljcev
Petek, 8. 11. 2024, od 19.00 do 24.00 – prireditveni šotor na osrednjem trgu v Šmartnem pri Litiji

38. popotovanje po Levstikovi poti od Litije do Čateža
Sobota, 9. 11. 2024

Na odprti sceni - pogovorni večer z dr. Andrejem Staretom
Sobota, 9. 11. 2024, ob 19.30 – Kulturni dom Šmartno pri Litiji

2. memorial Jožefa Erjavca v izvedbi S. D. Šmartno - Litija
Nedelja, 10. 11. 2024, ob 9.00 – društveno strelišče v Cerovici

Odprtje fotografske razstave »Razglednica občine Šmartno pri Litiji«
Torek, 12. 11. 2024, ob 19.00 – Knjižnica Šmartno pri Litiji

Odprtje regijske likovne razstave JSKD »Kolorizem in natura / barva in forma«
Sreda, 13. 11. 2024, ob 18.00 – Galerija gradu Bogenšperk

Blagoslov vina
Nedelja, 17. 11. 2024, ob 11.00 – župnijsko dvorišče

Občina Šmartno pri Litiji · JSKD Območna izpostava Litija · Šmartno · Knjižnica Litija · JAVNI ZAVOD BOGENŠPERK

Lilin vrtiljak

Avtorica članka: Aleksandra Krnc

Jesensko dogajanje v LILI se je začelo res pestro.

Pričeli so se tečaji v sekcijah Lila odrasli, Cici in Mala Lila, Lila piše. Tudi tečaj botanične ilustracije, ki ga vodi dr. Nejc Jogan, izredni profesor za področje botanike na ljubljanski Biotehnični fakulteti in član društva Lila, je v teku.

Odprli smo tri samostojne razstave, in sicer Jože Ocepek *Trikrat petindvajset*, fotografsko razstavo Sabine Slana Cvikl *Doma in po svetu* ter razstavo Gabrijele Hauptman z naslovom *Postexpresia*, o kateri je avtorica sama povedala nekaj besed: *»V sredo, 4. 9. 2024, je odprla svoja vrata likovna razstava mojih del z naslovom Postexpresia. To je moja enajsta samostojna razstava. Razdeljena je na tri cikle: Cvetoča narava (slike poljan in grajskih vrtov), Postexpresia (abstraktne slike večjih dimenzij) in Pogovori (kipi, narejeni iz odpadnega materiala). Kuratorka razstave je bila mag. Ana Kocjančič. Kulturno prireditev je pripravil Javni zavod Bogenšperk v okviru 10. Festivala Bogenšperk. Razstava bo odprta do 10. 11. 2024. Vljudno vabljeni.«*

Sledi izid dveh katalogov: katalog 8. slikarske poti *175 let železnice v Litiji* in zbornik *25 let Društva Lila.*

V novembru 2024 bo v avli Občine Litija na ogled razstava grafičnih del letošnjega 2. grafičnega bienala v organizaciji Društva Lila, JSKD OI Litija in Javnega zavoda Bogenšperk. Pokrovitelj bienala je bila Občina Litija.

Naša tokratna nagrajenka je Jelka Jantol, katere fotografija *Pogled z vrha Lanževice* je bila izbrana med šest najzanimivejših fotografij na natečaju *Kje ste se potepali to poletje?*. Objavljena je bila v reviji *Svet in ljudje.* Avtorica razstavlja tudi risbe slovenskih avtohtonih orhidej v Zavodu Ars Viva v Podcerkvi.

Knjižnica Litija

Avtorica članka: Aleksandra Mavretič

TEDEN OTROKA

V tednu od 7. do 13. 10. 2024 je 70. leto zapored potekal Teden otroka. Letošnja tema je bila *Otrok, nepopisan list*. Tema nas je opominjala, kako pomembno je, da otrokom omogočimo pogoje za srečno in izpolnjujoče otroštvo. Obiskali so nas otroci iz OŠ Litija, iz vseh razredov Enote s prilagojenim programom, oskrbovanci VDC iz Litije, pravljičarka pa je obiskala otroke v Vrtcu Ciciban.

OB DNEVU SPLOŠNIH KNJIŽNIC: ŽILAŽILI, NOVA PESNIŠKA ZBIRKA ANJE NOVAK ANJUTE

Anja Novak se je rodila leta 1991 v Ljubljani. Osnovno šolo je obiskovala v Kresnicah in Litiji, v Ljubljani Gimnazijo Poljane. Leta 2010 je bila sprejeta na AGRFT. Že med študijem je začela sodelovati v zunajšolskih projektih, najprej v Gleju, nato v Mini teatru. Leta 2014 je diplomirala iz dramske igre. Junija 2015 je pod mentorstvom Aleša Valiča končala magistrski študij dramske igre, za katerega je praktični del izpeljala že marca 2015. Istega leta se je tudi zaposlila v Slovenskem mladinskem gledališču. Je prejemnica več nagrad, Borštnikove za mlado igralko, akademijskih Prešernovih, prejemnica vesne za filmsko vlogo, Grumove nagrade za najboljše novo dramsko besedilo in v letu 2024 Borštnikove nagrade za vlogi Harper in Paulo. Leta 2020 je izšel njen pesniški prvenec z naslovom *Rane rane,* letos pa druga pesniška zbirka *Žilažili,* ki jo bo s pomočjo glasbenih gostov predstavila v soboto, 23. 11., v Kulturnem centru Litija.

PRAVLJIČNE URE V NOVEMBRU

V novembru bodo otroci pravljici prisluhnili 5. in 19. 11. v litijski knjižnici, 7. in 21. 11. v šmarski knjižnici, 18. 11. na Vačah in 22. 11. v Gabrovki, vsakič ob 18. uri.

POTOPIS UGANDA IN RUANDA

Domačinka Karmen Ribič rada odkriva neznane kraje in dežele, tako se je podala tudi v Ugando in Ruando. Zanimivosti in vtise s potovanja nam bo predstavila na potopisnem predavanju v torek, 26. 11., ob 19. uri v Knjižnici Litija.

UTRIP Z OKTOBRSKIH PRIBLIŽEVANJ, ELDA VILER

Ni nas bilo veliko, a prišli smo tisti, ki se spominjamo čudovitih popevk na festivalih slovenske popevke sredi 60. in 70. let. Takrat so nagrade občinstva in strokovne žirije pobirale tri velike dame, Marjana, Majda in Elda. Slednja je v ponedeljek, 14. 10., predstavila svojo biografijo in nam tudi zapela. Prejemnica več nagrad, avtorica pesniške zbirke se je ob koncu zadržala z obiskovalci in med podpisovanjem knjige z vsemi pokramljala. Decembra bo praznovala okrogli jubilej, želimo ji zdravja in še veliko petja, hvala za vse čudovite skladbe!

Bodi preVIDEN – nasveti pešcem za varnejšo udeležbo v prometu

Avtorji članka: Policisti Policijske postaje Litija

Pešci so med najbolj ogroženimi prometnimi udeleženci. V policiji ugotavljamo, da so pogosto žrtve nesreč zaradi neustreznega ravnanja voznikov motornih vozil (kadar vozijo z neprilagojeno hitrostjo, pod vplivom alkohola, preblizu desnemu robu vozišča, vozijo z neočiščenimi ali zarošenimi stekli na vozilu in podobno). Veliko nesreč pa se zgodi tudi zaradi napak ali neustreznega ravnanja pešcev.

Voznike osebnih avtomobilov zato opozarjamo, naj bodo pozorni na pešce, še posebej pred zaznamovanimi prehodi in na drugih območjih, kjer se pešci pogosto zadržujejo. Voznike še opozarjamo, naj hitrost vožnje prilagodijo prometnim razmeram in naj dosledno upoštevajo omejitve hitrosti.

Pešce pa opozarjamo, naj poskrbijo za lastno varnost in upoštevajo cestnoprometne predpise. Na cestah naj bodo zelo previdni in vidni.

Uporaba telefona med vožnjo je zelo nevarna

Uporaba telefona med vožnjo zmanjšuje zbranost voznika ter njegovo zmožnost za spremljanje dogajanja na cesti in njeni okolici. Voznik lahko spregleda ključne informacije iz okolja, zato se poveča tveganje za nastanek prometne nesreče. K uporabi mobilnega telefona med vožnjo ne štejemo le pogovora, pač pa tudi pošiljanje sporočil, brskanje po spletnih straneh in objavljanje na družbenih omrežjih. Tuje raziskave kažejo, da je med pisanjem SMS sporočila ali pregledovanjem družbenih omrežij voznik povprečno 5 sekund osredotočen na telefon in ne na vožnjo. Pri hitrosti 60 km/h prevozi razdaljo več kot 83 metrov. Še večje tveganje pa je na avtocestah, kjer pri hitrosti 130 km/h v petih sekundah prevozi več kot 180 metrov, na hitri cesti pri vožnji 100 km/h pa prevozi 139 metrov.

Da bi bile naše ceste varnejše za vse, policisti preverjamo, kako zbrani ste med vožnjo

Med poostrenimi nadzori bodo tako policisti nadzirali uporabo mobilnih telefonov in drugih naprav ter opreme (tablic, prenosnih računalnikov, slušalk), ki motijo voznikovo vidno ali slušno zaznavanje ali zmožnost obvladovanja vozila. Poleg tega bodo pozorni tudi na druge prekrške, predvsem tiste, ki so povezani z izpostavljenimi udeleženci v prometu, kot so pešci, e-kolesarji in vozniki e-skirojev.

Kultura usklajenih odnosov v Domu Tisje

Avtorica članka: Leonida Razpotnik, direktorica

Dom Tisje deluje od leta 1946, ko je bilo v graščino Črni Potok naseljenih prvih triintrideset stanovalcev. Večinoma so bili to invalidi, starejši, brezdomci in osebe z motnjo v duševnem razvoju. Potrebe po namestitvah so naraščale, tako da so tekom let zgradili dva prizidka. Od leta 2015 dom deluje na dveh lokacijah:

- matični dom v Črnem Potoku,
- enota Litija v sklopu Medgeneracijskega centra Šmelc.

Naše poslanstvo je visoka strokovnost storitev, prepletena s pristno domačnostjo, stanovalcem zagotavljamo toplino in varnost ter zavedanje, da je živeti lepo!

Prevladujoče metode dela v domu so:

- kongruentna odnosna nega,
- inovativna validacija,
- bazalna stimulacija,
- aromaterapija,
- življenje v gospodinjskih skupinah.

Prizadevamo si za vzpostavitev skladnih odnosov med zaposlenimi, stanovalci in njihovimi svojci.

Stanovalci, ki imajo diagnosticirano bolezen demenco, predstavljajo preko 60 % vseh stanovalcev v domu, kar narekuje uvajanje in razvijanje vedno novih oblik dela. Večina stanovalcev z demenco je integriranih v odprte enote doma. Najtežje oblike demence, pri

katerih je nevarnost, da bi stanovalci zatavali, se izgubili in s tem ogrozili svoje življenje in življenja drugih ljudi, imamo nastanjene v dveh verificiranih varovanih enotah. Gospodinjske skupine so v domovih redkost. Stanovalcem se poizkuša približati življenje, kot so ga živeli doma. Gre se za normalizacijo njihovega življenja. Pomembna je arhitekturna zasnova, oprema gospodinjskih skupin, način dela in odnosa do stanovalcev. Vključeni smo v standard kakovosti Eqalin.

Naša posebnost je znamčenje delodajalca skozi zaposlene. V Domu Tisje pridobivamo nove zaposlene skozi vizijo, vrednote in ugled, za kar smo največji glasniki zaposleni. Zaposleni podajamo svoja občutja o delovni klimi svojim domačim, prijateljem, znancem, svojcem stanovalcev. Pridobivanje novo zaposlenih delavcev za delo v domovih za starejše predstavlja največjo nalogo in skrb za vodstvo po vseh domovih v Sloveniji, prav take so izkušnje domov iz tujine. Kongruentna odnosna nega, ki si prizadeva za vzpostavljanje usklajenih odnosov med ljudmi, hkrati ponudi zaposlenim možnosti avtonomije pri delu, podpira njihove talente, sposobnosti za delo znotraj njihovih kompetenc. Zaposleni postajajo ambasadorji svojega poklicnega poslanstva.

Sodobni koncepti dela v domovih narekujejo drugačno organiziranost dela, gre za deinstitucionalizacijo znotraj samih ustanov.

Življenje v domu po novih konceptih posnema življenje, kot ga živimo ljudje doma. V domu krepimo zavedanje o vrednosti življenja ne glede na starost, bolezen in oviranost.

V sklopu normalizacije življenja stanovalcev in drugačnega delovanja doma kot ustanove se spremenijo bivalno okolje, vodenje in organizacija dela v domu. Spremeni se tudi vloga zaposlenih, ki iz izvajalcev storitev postanejo tudi načrtovalci dela in življenja znotraj posameznega tima. Z večjo avtonomijo dosežemo večje zadovoljstvo zaposlenih, saj čutijo pripadnost svojemu timu ter stanovalcem, za katere skrbijo; večja je odgovornost za opravljeno delo, pričakuje se izboljšanje odnosov med zaposlenimi, stanovalci in njihovimi svojci. Stalnost zaposlenih v timu vzbuja občutek varnosti in zaupanja za vse deležnike (zaposlene, stanovalce, svojce), še posebej pa to velja za stanovalce, ki imajo demenco.

Avtonomni delovni timi so priložnost za zaposlene, da soustvarjajo vzpodbudno delovno okolje, v katerem je posameznik lahko ustvarjalnejši in odgovornejši na vseh področjih svojega delovanja. Z novo organizacijo dela in decentraliziranim vodenjem se pričakuje zvišanje zadovoljstva med vsemi, ki živimo in delamo v domu. Glede na vse večje število starejših odraslih ljudi z demenco, ki bodo po vsej verjetnosti glede na naravo bolezni potrebovali namestitve v manjših oskrbovalnih ustanovah ali dnevnih centrih, prilagojenih njihovim potrebam z dobro podporno mrežo formalne in neformalne pomoči, je potrebno razmišljati in načrtovati tako arhitekturne pogoje kot nove oblike organiziranosti s poudarkom na spoštovanju človekovih osebnih potreb, izhajajočih iz njegove biografije za dosego skladnih odnosov, ki so pogoj za človekovo dobro počutje. Kakovost oskrbe ne predstavlja samo dobro izvedene storitve, ključen je človeški odnos.

Na obisku jubilantke

Avtorica članka: Milena Mrzel

Vročega poletnega dne, 25. 8. 2024, je okroglih 90 let praznovala Marija (Minka) Kralj. V Zavrstniku številka 1 so ji sorodniki in sosedje postavili mlaj, ki še stoji. Obiskali sva jo prostovoljka Danijela in jaz. Ta obisk je bil v oktobru, malo kasneje, a snidenje je bilo sproščeno in domače.

Minka Kralj živi skupaj s svojo hčerko Marijo in njenim možem Pavlom. Skupaj gospodinjijo, vsakdo poprime za kuhalnico, da je potem obed še okusnejši. Zelenjavo pridelajo na domačem vrtu, kjer tudi slavljenka še vedno poprime za motiko. Dnevno se sprehodi do mostu, ja, včasih jo domači malo opomnijo, naj hodi daljše proge. Zelo dobro ji služijo oči, kar je zelo pohvalno. Plete in šiva za vse sorodnike, najrajši pa za vnuke in pravnuke. Le-teh je najbolj vesela, ko pridejo na obisk in se igrajo na domačem dvorišču.

Sledilo je slikanje ob prelepi vrtnici, ki tudi opojno diši. Zahvalili sva se ge. Mariji in hčeri za obisk in postrežbo, slavljenka nama je s sočutjem stisnila roki v slovo, obisk je bil dobrodošel. Obiščite svoje drage, skupaj preživite lep dan!

Obisk dveh jubilantk

Avtorica članka: Ančka Ulčar

V Vintarjevcu sta v petek, 27. 9. 2024, v programu Starejši za starejše DU Šmartno praznovali kar dve jubilantki, ki imata na isti datum rojstni dan in sta bližnji sosedi. To sta ga. Marija Žitnik, ki je dopolnila 90 let, in ga. Marija Verbajs, ki je praznovala 96 let.

Na obisku smo bili prostovoljec g. Matija, koordinatorka ga. Nada in jaz. Najprej smo obiskali gospo Žitnik. Gospa nas je pričakala vesela, nasmejana. Na povabilo njene nečakinje ge. Amalije, pri kateri ga. Žitnik sedaj živi, smo se preselili v kuhinjo, kjer smo bili bogato postreženi. Pridružil se nam je tudi gospodar, nečakinjin mož Franci. Vsi skupaj smo poklepetali in beseda je dala besedo ter smo ugotovili, da ima tudi ga. Nada sorodnike pri tej hiši. Čas je prehitro minil in morali smo se posloviti.

Jubilantki smo čestitali za tako visok jubilej, izročili skromno darilce in zaželeli še trdnega zdravja in dobrega počutja. S pomočjo nečakinje smo naredili nekaj posnetkov. Zahvalili smo se za prisrčen sprejem in postrežbo. Drugi obisk smo namenili ge. Mariji Verbajs, ki je ta dan praznovala 96 let. Lani smo jo obiskali za 95. rojstni dan, zato je bilo letos namenjeno samo voščilo, vendar brez dobre kavice in orehovih štrukeljcev ni šlo, čeprav smo se ji pri sosedu odpovedali. S sinom Marjanom in snaho Martino smo skupaj poklepetali. Glavno besedo je imel Matija, ki je bil nekdaj tudi njihov sosed, in s solznimi očmi je omenil, da mu je kot otroku ga. Marija velikokrat dala kos kruha. Tudi tukaj je čas prehitro minil, ge. Mariji smo zaželeli še trdnega zdravja in izročili skromno darilce. Povedali smo, da obljuba od lanskega leta še velja, da jo za 100. obletnico peljemo v Gostilno pri Janezu v Veliko Štango. Naredili smo par posnetkov, se zahvalili za dobrote in se poslovili.

Novice iz Društva diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji

Avtorica članka: Mihaela Amršek

Strokovno zdravstveno predavanje: torek, **5. 11. 2024**, ob **16.00** v prostorih Knjižnice Litija, Parmova ulica 9, Litija z naslovom ***Sladkorna bolezen in demenca. Vpliv kronične bolezni na zdravje možganov***. Predavala bo ga. Anita Demšar, koordinatorka programov Zavoda Pomni. Strokovno predavanje je za vse udeležence brezplačno. Vabljeni tudi vsi ostali občanke in občani.

Meritve krvnega sladkorja, krvnega tlaka, saturacije, holesterola in trigliceridov: sreda, **6. 11. 2024, od 8.00 do 10.00** v društveni pisarni na Parmovi ulici 7, Litija.

IZKORISTILI SMO ŠE ZADNJE POLETNE SONČNE ŽARKE NA EDUKATIVNEM OKREVANJU NA OTOKU CRES

Člani Društva diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji smo od 16. do 23. 9. 2024 preživeli čudovit teden na otoku Cres, kjer smo bivali v Hotelu Kimen. Vsak dan smo uživali v osvežujočem kopanju v kristalno čistem morju, kar nam je polepšalo dneve in poskrbelo za prijetno sprostitev. Poleg sprostitve smo imeli tudi strokovna predavanja na temo zdravja in redno izvajali meritve krvnega sladkorja, krvnega tlaka in saturacije ter vse ostalo, kar spada v edukativni program in je dodatno pripomoglo k skrbi za naše zdravje.

V hotelu so nas razvajali z izvrstno hrano, ki ni bila le okusna, temveč tudi skrbno pripravljena, da je ustrezala našim prehranskim potrebam. Prijazno in ustrežljivo osebje je vedno poskrbelo, da smo se počutili kot doma. Za organizacijo potovanja je skrbela agencija 4evertravel, ki nam je omogočila udobno in brezskrbno potovanje. Za druženje ob večerih, sprehode ob obali in oglede zgodovine otoka in mesta Cres je poskrbela animatorka Andreja. Vse to je prispevalo k sproščenemu vzdušju in prijetnim spominom.

POHODI

Pohodov nismo opredelili po datumih, navedli smo le lokacije. Zaradi spremenljivega vremena jih bomo prilagajali sproti in vas o tem obveščali preko Facebooka in SMS-ov.

- Pokljuka; vodi Jože Pavli (avtobus)
- Socerb–Osp; vodi Alojz Hauptman (avtobus)
- tradicionalni pohod ob svetovnem dnevu sladkorne bolezni, 14. november
- Višnja Gora–Leskovec; vodi Jože Pavli (avtobus)
- Srnjak nad Logatcem; vodi Alojz Kavčič (avtobus)

TELOVADBA

V Športni dvorani Litija pod strokovnim vodstvom vsako sredo od **18.00 do 19.00**. Kupone za telovadbo lahko kupite pri vaditeljici v dvorani ali v društvu.

PLAVANJE IN VADBA

V bazenu Pungrt, Šmartno pri Litiji (OŠ Šmartno), skupaj z MDI Litija ob sredah od **16.00 do 17.00**.

PLAČILO ČLANARINE

Članarina za leto 2024 znaša 13,00 EUR. Poravnate jo lahko v društveni pisarni v času uradnih ur ali nakažete na TRR: SI56 0400 0027 8093 412 (novi TRR OTP banke). Vsem, ki ste to že storili, se najlepše zahvaljujemo. Zahvaljujemo se tudi vsem donatorjem, ki ste namenili 0,5 % ali 1 % dohodnine našemu društvu.

Razvojni center Srca Slovenije

Avtorica članka: Jasna Presečki

SPOZNAVANJE TURISTIČNIH PRAKS V DESTINACIJI JERUZALEM ORMOŽ

V ponedeljek, 9. 9. 2024, smo se skupaj s turističnimi ponudniki iz Srca Slovenije podali na strokovno ekskurzijo v destinacijo Jeruzalem Slovenija, ponosno nosilko srebrnega znaka Slovenia Green Destination. Raznolika druščina 43 ponudnikov in obstoječih ter potencialnih turističnih predstavnikov iz Kamnika, Litije, Lukovice in Šmartnega pri Litiji se je na pot odpravila, da bi z zanimanjem prisluhnila predvsem poslovnemu modelu razpršenega hotela in pa aktivnostim v okviru teritorialne kolektivne blagovne znamke (TKBZ) Jeruzalem Slovenija.

Ekskurzijo smo začeli na turistični kmetiji Šebekova domačija v Veliki Nedelji s pristno prleško malico, ogledom lesenih hišic, ki jih oddajajo, lesarske delavnice, v kateri so izdelali večino pohištva, ki danes krasi domačijo, ter mini muzeja starih lesarskih orodij. Lastnica domačije, ga. Sonja Ozmec, nam je predstavila zgodbo domačije in nas presenetila z obilnim in okusnim zajtrkom, ki je vključeval tradicionalni prleški narezek, več vrst prleških gibanic, domače napitke in še mnoge druge dobrote, ki nosijo certifikat TKBZ Jeruzalem Slovenija.

Kmetija je, podobno kot Hostel Ormož, ki smo si ga ogledali, del razpršenega hotela. Naš odlični vodič za cel dan, ki je hkrati tudi direktor destinacijske management organizacije Javni zavod za turizem, kulturo in šport Občine Ormož, g. Andrej Vršič, nam je

predstavil njihov model razpršenega hotela Jeruzalem Slovenija, v katerega je vključenih 14 različnih ponudnikov nastanitev. Javni zavod skrbi za skupno rezervacijsko platformo, čiščenje ter ponudbo lokalnih zajtrkov, kar je posebnost tega razpršenega hotela. Zaradi pomanjkanja turističnih kapacitet je model izjemno zanimiv tudi za območje Srca Slovenije, veliko zanimanja zanj so pokazali predvsem lastniki gabrovških zidanic.

Ogled Vinoteke destinacije Jeruzalem Slovenija in TIC-a Ormož nam je ponudil prvo priložnost za nakup odličnih lokalnih vin, med katerimi ima poseben ugled tradicionalna in udomačena sorta šipon, ter prehranskih, rokodelskih in drugih izdelkov s certifikatom kakovosti TKBZ Jeruzalem Slovenija.

Pot smo nadaljevali v Središče ob Dravi, kjer smo v oljarni podjetja Jeruzalem SAT, ki se prav tako ponaša s certifikatom najvišje kakovosti TKBZ Jeruzalem Slovenija v kategorijah živilski izdelki in vodena doživetja, spoznali postopek pridelave bučnega olja in drugih izdelkov iz bučnih semen. Najbolj smo se veselili okušanja bučnega olja, med katerim smo spoznali razliko med hladno stiskanim in mehansko pridelanim bučnim oljem in druge izdelke iz bučnih semen, kot so slani in sladki namazi, solate, peciva in pražene bučnice različnih okusov. Po degustaciji smo se tako navdušili nad njihovimi izdelki, da smo s seboj odnesli precejšen delež prodajne ponudbe.

Na poti po Vinski cesti Jeruzalem do vasi s svetim imenom Jeruzalem, kjer pravijo, da je center svetovne vinske kulture, smo si ogledali cerkev Žalostne Matere božje, izvedeli, od kod ime kraja, ki skriva več, kot smo si kdaj koli lahko predstavljali, in prisluhnili čudovitim legendam, ki se skrivajo za njenimi simboli in krasijo njeno notranjost.

Dan smo zaključili z degustacijo vin v Svetinjah pri Puklavec Family Wines, nosilcu certifikata TKBZ za Hišo vina, ter kosilom v Gostišču Taverna, kjer smo si za konec privoščili še pravo prleško kosilo, prav tako skrbno narejeno iz lokalnih sestavin, ki nosijo certifikat TKBZ Jeruzalem Slovenija v kategoriji jedi in pijače, postrežene na gostinski način.

Letos izvajamo že tretjo strokovno ekskurzijo po vrsti, za kar gre zahvala predvsem našim občinam Srca Slovenije, Občini Litija, Šmartno pri Litiji, Kamnik in Lukovica, ki tudi finančno podpirajo tovrstne aktivnosti. Z Občine Litija sta se nam pridružila tudi župan in podžupanja, česar smo izjemno veseli, in ju ob tej priliki tudi posebej pozdravljam in se zahvaljujem za podporo. Res smo veseli, da lahko tudi na tak način širimo naša turistična obzorja, pridobivamo sveže ideje za razvoj lastnih turističnih dejavnosti, se med seboj spoznavamo, izmenjujemo informacije in iščemo skupne priložnosti za sodelovanje. To je tudi namen organizacije tovrstnih dogodkov.

LAS SRCE SLOVENIJE · I FEEL SLOVENIA · Sofinancira Evropska unija · SKUPNA KMETIJSKA POLITIKA

OBJAVA
JAVNEGA POZIVA
LAS SRCE SLOVENIJE

Na spletni strani www.las-srceslovenije.si je bil 18. oktobra 2024 **objavljen prvi javni poziv za sredstva iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja**, s katerimi bomo v LAS Srce Slovenije podprli projekte, usmerjene v razvoj podeželja na območju občin **Dol pri Ljubljani, Kamnik, Litija, Lukovica, Moravče in Šmartno pri Litiji.**

V pisarni LAS Srce Slovenije na Kidričevi cesti 1 v Litiji smo po predhodnem dogovoru kandidatom na voljo za **individualno svetovanje glede prijave na razpis**.

Za pomoč pri iskanju potencialnih partnerjev lahko uporabite **borzo projektnih idej,** objavljeno na spletni strani LAS. Tam lahko poiščete sorodne projektne ideje in se tudi sami vpišete na seznam.

Prijave na: las@razvoj.si, 051 312 738

www.las-srceslovenije.si

Iz dela RKS OZ Litija

Avtor članka: RKS OZ Litija

»DROBTINICA« – MALO … JE VELIKO

RKS OZ Litija se je tudi letos priključilo mednarodni akciji »Drobtinica – ob svetovnem dnevu hrane«. S to akcijo skušamo ozaveščati javnost glede nezadostne prehrane naših najmlajših ter vzpodbujati mimoidoče, da prispevajo za topel obrok socialno ogroženih osnovnošolskih otrok iz svojih okolij. Akcija je potekala v več občinah po Sloveniji. V skupno humanitarno akcijo smo se vključili, ker želimo pomagati otrokom iz socialno šibkih družin iz naših krajev. Zbrana sredstva smo namenili za zdravo prehrano šoloobveznih otrok Osnovne šole Gradec, Litija. Stojnico smo postavili na svetovni dan hrane, 16. 10. 2024, pred OŠ Gradec. Za uspešno izvedeno »Drobtinico« se zahvaljujemo ravnatelju OŠ Gradec g. Damjanu Štrusu, mentorici krožka RK na šoli ge. Ines Štaut in njenim učenkam, prostovoljki Vidi ter trgovini SPAR, Litija, za donacijo kruha.

ROŽNATI OKTOBER

Rak dojke je pri ženskah še vedno najpogostejša oblika raka. V primeru, da je bolezen dovolj zgodaj odkrita, je v visoki meri ozdravljiva. Preventivno delovanje je zato zelo pomembno. Prejeli smo povabilo ge. Irene Kirar Fazarinc, dr. med., spec. gin. in por., g. Francija Mirka Jurce, dr. med., spec. gin. in por. ter ge. Neje Perič, dipl. med. sestre k sodelovanju, da skupaj obeležimo Rožnati oktober in s tem naredimo nekaj dobrega za zdravje žensk.

Letošnji predlog zdravnikov je bil, da se preventivnega pregleda udeležijo ženske, stare od 40 do 50 let, ki še nikoli niso bile pregledane z ultrazvokom in niso bile obravnavane zaradi bolezni dojk. Zaradi teh kriterijev in samo dveh kratkih terminov je bilo veliko žensk odklonjenih, kar je povzročilo kar nekaj slabe volje med prijavljenimi udeleženkami. Tiste, ki so se udeležile preventivne akcije, so se v ZD Litija najprej udeležile predavanja o samopregledovanju dojk, za demonstracijo so bili na voljo silikonski modeli dojk z zatrdlinami. G. Franci Mirko Jurca, dr. med., spec. gin. in por. je nato izvajal UZ dojk.

Zahvaljujemo se ZD Litija in Centru za krepitev zdravja ZD Litija.

SVETOVNI DAN OŽIVLJANJA

16. 10. 2024 smo poleg svetovnega dneva hrane obeležili tudi svetovni dan oživljanja. Na OŠ Gradec so učenke 9. razreda, ki že tri leta sodelujejo na osnovnošolskem preverjanju znanja iz prve pomoči in gibanja Rdečega križa pod mentorstvom učiteljice Ines, prikazovale temeljne postopke oživljanja z uporabo AED.

KRVODAJALSTVO

Obveščamo vas, da bo tretja redna krvodajalska akcija v Litiji potekala 21. in 22. 11. 2024 v OŠ Gradec v Litiji.

Porast invazivnih tujerodnih vrst rastlin na območju občin Litija in Šmartno pri Litiji

Avtorici članka: Anja Bevc in mag. Sonja Zidar Urbanija, terenski kmetijski svetovalki

Invazivne tujerodne rastline so vrste rastlin, ki so bile vnesene v okolje, kjer niso naravno prisotne, ter se hitro širijo in tako povzročajo škodo ekosistemom (biotska raznovrstnost, bolezni, škodljivci itd.), gospodarstvu (manjši pridelki, višji stroški vzdrževanja javnih površin itd.) in zdravju ljudi (alergije, poškodbe kože itd.). Zaradi svoje prilagodljivosti in agresivne rasti lahko izpodrivajo avtohtone rastlinske vrste in spreminjajo habitatne pogoje.

Ljudje smo s svojim ravnanjem hote ali nehote te vrste razširili v Sloveniji. Najpogosteje rastejo ob cestah, železnicah, gradbiščih, zapuščenih vrtovih in njivah ter ob rekah in potokih. Tudi na našem območju na terenu opažamo porast prisotnosti invazivnih rastlin, na kar nas opozarjate tudi odgovorni nosilci kmetijskih gospodarstev, za kar smo vam hvaležni. Seveda se na vsak vaš klic odzovemo, si ogledamo teren in svetujemo lastnikom zemljišč, kjer se pojavljajo invazivne rastline, kako jih učinkovito omejevati oz. odstranjevati. Na območju občin Litija in Šmartno pri Litiji so se v zadnjih letih posamezne invazivne rastline zelo razširile, zato vam te tudi podrobneje predstavljamo:

Ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*):
Enoletna, precej razrasla rastlina s tanko, ravno korenino. Listi so premenjalno razvrščeni, dvakrat pernato deljeni. Listni pecelj je porasel z redkimi, dolgimi štrlečimi dlakami. Moška socvetja so viseči koški v dolgem pokončnem enostavnem grozdu na vrhu poganjkov. Ženska socvetja se razvijejo v zalistjih. Plod je orešek, ki se razvije iz celotnega ženskega socvetja in nima dlačic.

Japonski dresnik (*Fallopia japonica*):
Do 2 m visoka zelnata trajnica z razraslimi korenikami, ki lahko segajo več metrov v globino in širino; steblo votlo, kolenčasto. Listi spiralasto dvoredno nameščeni, s škornjico, kratkopecljati, široko jajčasti, s prisekanim dnom, dolgi do 15 cm, čvrsti, na otip gladki, na žilah posamezne enocelične papile. Cvetovi enospolni, ženski, s petimi belimi cvetnimi listi, v gostih grozdastih socvetjih.

Žlezava nedotika (*Impatiens glandulifera*):
Visoka enoletnica z golim, kolenčasto odebeljenim ter votlim in sočnim steblom. Listi so nasprotni, v zgornjem delu po tri v vretencu. Po obliki so jajčasto suličasti, po robu nazobčani. Na listnih pecljih so žlezni laski. Cvetovi so veliki 2–4 cm in združeni v latasta socvetja. Venčni listi so škrlatni ali rožnati. Dva stranska venčna lista sta zrasla v čeladasto tvorbo, trije pa so prosti. Ostroga je vrečasta, zadaj naglo zožena v ozko valjast vrh. Plod je glavica (mnogosemenski suhi plod). Zrel plod se eksplozivno odpre in se iz njega usujejo številna semena (izmet semen več metrov daleč).

Enoletna suholetnica (*Erigeron annuus*):
Enoletna, pri nas pogosteje dvoletna rastlina s pokončnim, razvejenim, raztreseno dlakavim steblom. Listi so svetlo zeleni, po obeh straneh dlakavi. Spodnji listi so narobe jajčasti, dolgi do 10 cm, s krilatimi peclji. Zgornji listi so suličasti do črtalasti, nazobčani do celorobi, dolgi do 9 cm in široki do 2 cm. Beli do rožnati jezičasti in rumeni cevasti cvetovi so združeni v številne 15–20 mm široke koške. Enosemenski plodovi so dolgi 1–1,5 mm, s kodeljico iz ščetin.

Veliki pajesen (*Ailanthus altissima*):
Dvodomno, listopadno drevo z debelimi vejami. Skorja je gladka in sivkasta. Listi so premenjalno razvrščeni, dolgi več decimetrov, goli, pernato sestavljeni s kratkopecljatimi širokosuličastimi lističi, ki imajo pri listnem dnu 2–4 žlezne zobce. Lističi, moški cvetovi in mladi poganjki imajo močan, neprijeten vonj. Cvetovi so majhni, združeni v velika, gosta, pokončna socvetja. Plodovi so širokosuličasti krilati oreški s semenom v sredini, ki postopno odpadajo do naslednje pomladi.

Kanadska zlata rozga (*Solidago canadensis*):
Zelnata trajnica, visoka do 2 m, spiralasto olistana, steblo zgoraj (predvsem v socvetju) gostodlakavo. Listi suličasti do podolgasto suličasti, nazobčani, sedeči ali kratkopecljati, spodaj gostodlakavi. Na vrhu poganjkov razvejano socvetje s številnimi koški, dolgimi 2–3 mm; cvetovi rumeni, jezičasti komaj daljši od ovojka. Plod 0,9–1,2 mm, dolga rožka z do 2,5 mm dolgim šopom laskov.

Vplivi na gospodarstvo

Do gospodarske škode lahko prihaja neposredno, ko namnožitev posamezne vrste vpliva na zmanjšan pridelek, izginjanje komercialno izkoriščanih vrst, ali pa ko je treba zaradi neke vrste spremeniti načine ravnanj (pogostejša košnja, večja zahtevnost ter pogostejša čiščenja in popravila in podobno). Posredno pa nastajajo stroški tudi z ukrepi za preprečevanje razširitve invazivnih vrst (tretiranje predmetov, pogostejša preverjanja oziroma kontrole produktov in podobno), z ukrepi za vzdrževanje populacij ali pa z njihovim odstranjevanjem.

Kako ravnati, da bomo preprečevali razraščanje invazivnih rastlin:

Preventiva:
- zemlje in peska z območij, kjer so invazivne tujerodne vrste, ne raznašajmo naokrog,
- kadar zaradi gradnje ali zemeljskih del odstranimo naravno rastlinstvo, ga čim prej obnovimo z vrstami, ki so tu doma,
- akvarijskih rastlin in živali ne izpuščajmo v naravo,
- v društvih (npr. hortikulturnih, turistično olepševalnih) organizirajmo izobraževanje svojih članov o invazivnih tujerodnih vrstah in ravnajmo tako, da bo tveganje kar najmanjše,
- o invazivnih tujerodnih vrstah poučimo tudi svoje domače, prijatelje in sosede,
- na vrtu invazivne okrasne rastline zamenjajmo z neinvazivnimi.

Omejevanje:
- ročno puljenje, prekopavanje,
- večkratna košnja,
- kombiniranje mehanskih in kemičnih ukrepov.

Pri omejevanju širjenja invazivnih vrst rastlin moramo sodelovati tako kmetje kot vse državne javne službe in institucije, ki delujemo na tem področju. **Le s skupnim delom in ozaveščanjem širše javnosti bomo lahko uspešni!**

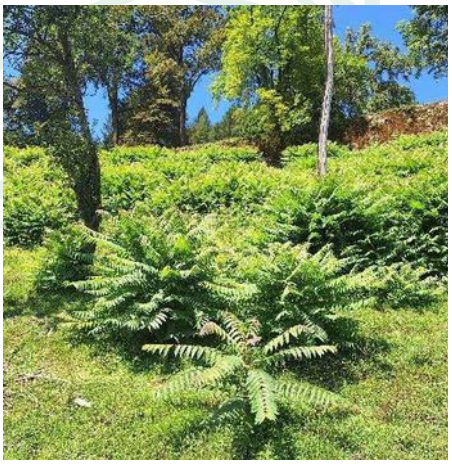
ODDELEK ZA KMETIJSKO SVETOVANJE
Izpostava Litija
Valvazorjev trg 3, 1270 Litija

Enoletna suholetnica
(foto: Anja Bevc)

Ambrozija
(foto: Anja Bevc)

Veliki pajesen
(foto: Anja Bevc)

Žlezava nedotika
(foto: mag. Sonja Zidar Urbanija)

Kanadska zlata rozga
(foto: Anja Bevc)

Japonski dresnik
(foto: mag. Sonja Zidar Urbanija)

Srečanje veteranov

Avtor članka: Radovan Petje

Na tradicionalnem srečanju veteranov in njihovih partneric v Veliki Štangi, 21. 9. 2024, se nas je zbralo preko 115.

Lepo vreme je prispevalo k uspešni izvedbi tradicionalnih družabnih iger – streljanja z zračno puško, metanja bombe v krog na razdalji 10, 15 in 20 m ter metanja krogcev v cilj. Po doseženih rezultatih bi lahko tekmovalca uvrstili med veterane športnike. Pa naj kdo reče, da smo veterani za odmet.

Ker naše območno združenje pokriva dve občini, sta se ekipi v obeh spolih pomerili v vlečenju vrvi; seveda izven konkurence. Najboljšim trem v posameznih disciplinah, tako ženskam kot moškim, smo podelili skromne praktične nagrade. Pri ženskah je bila v treh disciplinah najboljša Janja Stopar, pri moških pa Rado Poglajen. Naše srečanje so pozdravili: direktorica Občinske uprave Občine Šmartno pri Litiji ga. Sadar, podžupanja Občine Litija ga. Lovše in predsednik veteranov Sever g. Končar. Zahvaljujemo se vsem, ki so sodelovali pri izvedbi srečanja, še posebej pa našim partnericam.

Foto: Jože Kos

Vabilo k praznovanju Martinove nedelje

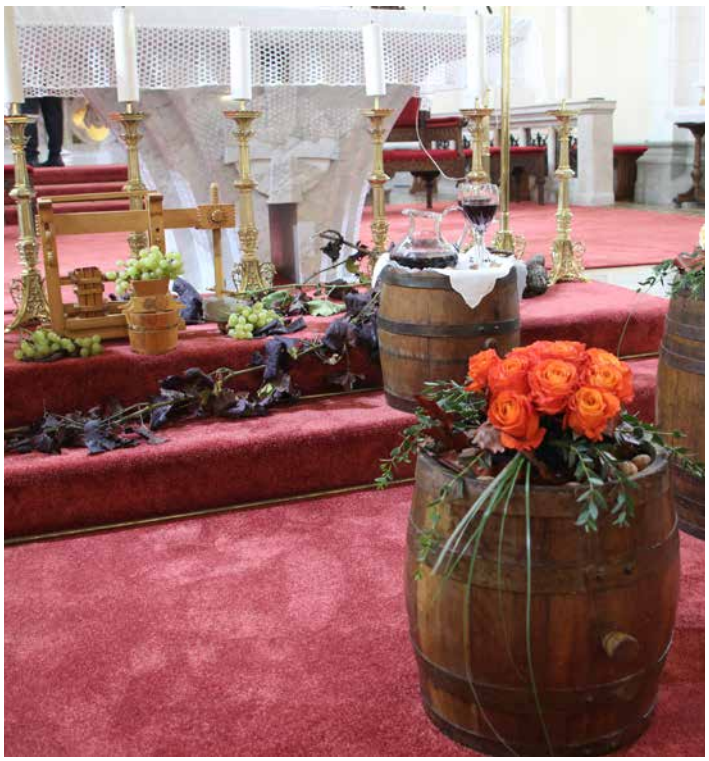
Avtor članka: Župnija Šmartno pri Litiji

Tudi letos bomo pestro dogajanje ob nizu prireditev ob občinskem prazniku zaključili s slovesnimi bogoslužji ob godu farnega zavetnika sv. Martina.

Praznovanje bomo pričeli 16. 11. 2024 ob 8.00, ko se bo pričelo sobotno celodnevno češčenje. Priložnost bo za osebno in skupno molitev pred Najsvetejšim. Sklep celodnevnega češčenja bo ob 17.45 s slovesno sv. mašo, ki jo bo vodil jezuit p. Janez Poljanšek DJ.

Lepo povabljeni k bogoslužju tudi na Martinovo nedeljo, 17. 11., ob 7.00 oziroma 10.00. Po prvi maši bo pogostitev potekala pri mežnariji. Malo po 11.00 pa bo na župnijskem dvorišču v Šmartnem (Usnjarska cesta 6) najprej potekal blagoslov mladega vina v sodelovanju z Občino Šmartno pri Litiji in Vinogradniškim društvom Štuc, nato pa pokušina mladega vina in druženje ob domačih dobrotah.

Dobrodošli!

Srečanje starejših krajanov v KORK Jablanica

Avtor članka: Odbor KORK Jablanica

Letošnji slogan našega srečanja starejših članov KORK Jablaniška dolina je bil *»Nosek rdeč, kot nagelj cveteč, kdo temu je kriv, vprašanje odveč«* (zapis v bivšem Smrekarjevem hramu na Nazorjevi ulici v Ljubljani).

V nedeljo, 6. 10. 2024, ob 11.30 smo se tradicionalno zbrali v Gostilni Pustov mlin v Cerovici. Jesen za jesenjo, ki prihaja, prinese s seboj svoje čudovite barve. *»Jesen življenja je čas, ko bi morali starejši uživati v rezultatih svojega dela in ustvarjanja v aktivni dobi, obenem pa bi morali vsi starejši uživati tudi v dostojni starosti,«* je med drugim povedala predsednica KORK Jablanica, Ivana Poglajen.

Za kakovostnejše življenje starejših in njihovih svojcev smo na srečanje povabili go. Anito Molka in go. Tino Pregl iz Razvojnega centra Srca Slovenije, ki sta predstavili dejavnosti v občini, možnosti pomoči starejšim in povabili morebitne nove prostovoljce. V občini Šmartno pri Litiji v okviru Točke za starejše potekajo delavnice, na katerih mladi učijo starejše uporabe pametnega telefona, aktivnosti in izvedbe delavnic za starejše v naravi. Na delavnicah o demenci si lahko svojci s pomočjo očal ogledajo video za virtualno resničnost kot podporo osebam z demenco in njihovim svojcem. Jeseni se pričakujejo še druga predavanja na temo starejših.

Pozdravil nas je tudi župan g. Blaž Izlakar, ki je prav tako izpostavil skrb za starejše v občini Šmartno pri Litiji. Zahvaljujemo se g. Marku Samcu za novonastale fotografije in g. Urhu Rozini za druženje s harmoniko.

Ob tej priliki smo organizirali tudi delavnico za naše sokrajane in jih povabili na tehnike sproščanja, ki jih izvaja Center zdravja v Zdravstvenem domu Litija.

Mnogi se niso mogli udeležiti srečanja zaradi bolezni ali drugih zadržkov. Pogrešali smo vas, saj smo navajeni na večje število sokrajanov, ki se radi srečate in poklepetate med seboj, zato upamo in vas vabimo, da se v naslednjem letu zberemo še v večjem številu.

Občina Šmartno pri Litiji

vam želi lepo in ponosno

praznovanje občinskega praznika.

Župnija Šmartno pri Litiji

Avtor člankov: Uroš Pušnik

ŽUPNIJSKI DAN V ŠMARTNEM

Vsako leto se v dneh ob obletnici posvetitve župnijske cerkve v Šmartnem odvija župnijski dan. Tako je bilo tudi letos v nedeljo, 1. 9. 2024.

Najprej smo se zbrali okrog daritvenega oltarja mogočne šmarske cerkve. Domači župnik g. Marko Mohor Stegnar, ki je vodil slovesno sv. mašo, je najprej ob začetku šolskega leta blagoslovil šolske torbe, nas spomnil na pričetek šolskega leta in Božje varstvo ob podeljenem blagoslovu. V mašnem nagovoru pa se nam je predstavil bogoslovec Matevž Marinko, ki je bil v naši župniji na praksi. Zaupal nam je svoje prepoznavanje zanimivega božjega delovanja v njem.

Po mašnem nagovoru sta bila pred zbrane povabljena mlajša ministranta Timotej Hauptman in Gašper Pušnik. S krajšim obredom sta prestopila v službo starejših ministrantov. Sicer pa je slovesno bogoslužje privabilo vernike od blizu in daleč, ki so lepo zapolnili šmarsko cerkev, lepoto bogoslužju pa je poleg zbrane molitve dajalo slovesnosti tudi ubrano petje šmarskih animatorjev.

Po končani slovesnosti smo se preselili na župnijsko dvorišče, kjer je sledil krajši kulturni program, ki so ga oblikovali Žvrgolevčki, harmonikarja Ana Trtnik in Martin Bolta, pozdravil nas je novi duhovni pomočnik dr. Roman Globokar, pridružila pa sta se nam še duhovni pomočnik g. Vinko Malovrh ter pravoslavni duhovik mag. g. Danijel Nikolić. S svojim pričevanjem se nam je v intervjuju predstavil domači bogoslovec g. Matija Golob, ki je letos oktobra prejel diakonsko posvečenje. Dopoldan se je počasi pričel prevešati v prve popoldanske ure, zato se nam je prilegel okusen golaž, dobra kapljica za staro in mlado, kasneje pa se je našlo tudi kaj sladkega. Otroci so se razveselili srečelova, kasneje pa so se prepustili še domačim animatorjem in njihovim igram, odrasli so se v skupinah preizkusili v kvizu.

Lepo vreme je na župnijski dan pripeljalo lepo število vernikov. Zahvala za lepo sodelovanje pri pripravi tega dogodka gre vsem sodelujočim, uspešna prireditev pa nam sporoča, da je župnija živa, diha s krajem in eno je gotovo – tako bo tudi naprej.

GLASBENI TRIPTIH Z ELINOR

V tednu pred dijakonskim posvečenjem v šmarski župniji se je v torek, 15. 10. 2024, ob duhovni pripravi odvil tudi koncert Vokalnega ansambla Elinor iz Maribora.

Glasbeni gostje delujejo pod okriljem Bazilike Matere Usmiljenja iz Maribora. Izvajajo koncertne sporede, s katerimi obogatijo sakralne, protokolarne ali druge dogodke, koncertirajo tudi po odličnih dvoranah ter sodelujejo na raznih državnih in mednarodnih glasbenih festivalih. Triptih je umetniško delo, ki je razdeljeno na tri dele, ki skupaj tvorijo celoto. V šmarski župnijski cerkvi so se predstavili s triptihom, ki je posvečen trenutku, ki ga živimo, materi, ki jo nadvse častimo, ter očetnjavi, ki je naš ljubljeni dom. Skrbno izbrane in čutno izvedene pesmi so globoko nagovarjale vse zbrane ta večer.

Kadeti že drugo leto zapored v 1. kadetski ligi

Avtor članka: Ernest Mrzel

Kadeti RD Herz Šmartno so si z zmago nad ekipo RK Sevnica zagotovili ponovno igranje v 1. kadetski ligi.

Poročilo oktobrskih tekem članske ekipe RD Herz Šmartno:		
5. 10. 2024, 4. krog	**RD Herz Šmartno** : RK Kočevje	**35** : 28
9. 10. 2024, 1/32 pokala:	RK Kronos : **RD Herz Šmartno**	20 : **32**
12. 10. 2024, 5. krog	ŠD Mokerc – KIG : **RD Herz Šmartno**	31 : **24**
19. 10. 2024, 6. krog	**RD Herz Šmartno** : RK Ajdovščina	**35** : 37

S KOM SE BODO VAROVANCI TRENERJA ROBERTA ŠAFARIČA POMERILI V NOVEMBRU?
November prinaša štiri tekme. Tri v ligi in eno pokalno. 12. 11. je po tekmovalnem premoru najprej na vrsti gostujoča pokalna tekma (1/16 finala pokala Slovenije) proti zasedbi RD Urbanscape Loka. 16. 11. odhajamo v goste k ekipi RK Črnomelj. 22. 11. doma pričakujemo ekipo Radovljice, 29. 11. pa znova gostujemo, in sicer pri ekipi RK Dobova. **Vljudno vabljeni na domačo tekmo v Dvorano Pungrt!**

Kako so se v oktobru odrezale mlajše selekcije? Mladinci (M 20, 2. SRL center) so v oktobru vknjižili dve zmagi. Kadeti (M 17) so v oktobru kar trikrat zmagali in se, kot rečeno že v uvodu, prebili v 1. kadetsko ligo. Eno zmago in poraz je vknjižila ekipa starejših dečkov M 15, M 14 pa eno zmago. Obe sta v skupini Jug.

NI PREPOZNO, DA POSTANEŠ ROKOMETAŠ! Vabimo vse fante od 1. do 9. razreda OŠ in dekleta od 1. do 4. razreda OŠ, ki jih zanima rokomet, da se vpišejo v šmarsko rokometno šolo. Info: 040 629 384 ali info@rdsmartno.si. Prijavnica: https://new.rdsmartno.si/vpis.

Vse informacije glede sezone 2024/25 in spremljanja tekem bomo objavljali na naši Facebook in Instagram strani, na katerih si lahko ogledate vse zadnje novice. Gledalce vabimo k nakupu ***»klubskih podpornih kartic«*** za sezono 2024/25, ki med drugim omogočajo ogled vseh domačih tekem sezone, podporno kartico in majico RD Herz Šmartno v vaši velikosti. ***»Borimo se za Šmartno!«***

Skupaj za zdravje

14. 11. 2024 – SVETOVNI DAN SLADKORNE BOLEZNI

Avtor članka: Center za krepitev zdravja v Litiji

Sladkorna bolezen ali diabetes je **kronična bolezen**, za katero je značilen povišan krvni sladkor, ki lahko povzroča okvare različnih organov, kot so oči, ledvice, živčevje, srce, ožilje. Značilno je, da sladkorna bolezen napreduje. Število bolnikov strmo narašča, zato sladkorna bolezen predstavlja **velik javnozdravstveni problem**.

Za sladkorno bolezen je na voljo več možnosti zdravljenja, vključno s spremembami življenjskega sloga: zdrava prehrana, redna vadba in uravnavanje telesne teže.

V **Centru za krepitev zdravja v Litiji** izvajamo **dve delavnici**: *Sladkorna bolezen tipa 2* in *S sladkorno boleznijo skozi življenje*. Udeleženci spoznajo bolezen in ukrepe, kako upočasniti potek bolezni. V delavnici pridobijo znanja in veščine za pravilno izvajanje samokontrole krvnega sladkorja ter zavedanje pomembnosti rednih letnih pregledov. Udeleženci oblikujejo **načrt za spremembo življenjskega sloga**, ki bo pripomogel h krepitvi zdravja in izboljšanju počutja. Obe delavnici sta za osebe z urejenim osnovnim zdravstvenim zavarovanjem **brezplačni**.

Kako se lahko vključite v delavnico?

Za delavnico ne potrebujete napotitve. Za več informacij in prijavo na delavnico nas pokličite na telefon (065 556 064) ali nam pišite po elektronski pošti (ckz@zd-litija.si).

V Litiji so začeli s slikanjem žensk v programu DORA

Avtorica članka: Vesna Škrbec

Po dveh letih se je v Litijo vrnila mobilna enota programa za zgodnje odkrivanje raka dojk DORA. V naslednjih štirih mesecih, do januarja 2025, bodo na presejalno mamografijo povabili okoli 2.500 žensk med 50. in 69. letom starosti iz občin Litija in Šmartno pri Litiji. Lokacija mobilne enote programa DORA, kamor bodo vabljene ženske, bo ob Zdravstvenem domu Litija (ob vhodu na urgenco).

Mobilna enota programa DORA je v Litiji na vsaki dve leti, prvič je bila leta 2012 in nazadnje pred dvema letoma med oktobrom 2022 in januarjem 2023. Takrat je bila **udeležba povabljenih žensk 79,3 % in je bila od začetka delovanja programa DORA v Litiji najvišja**. Od vseh slikanih žensk so jih 31 zaradi vidnih sprememb na mamografskih slikah napotili na dodatne obravnave v presejalno-diagnostični center na Onkološkem inštitutu Ljubljana.

»V programu DORA se trudimo biti ženskam prijazni in jim nudimo zdravstvene storitve na najvišji stopnji kakovosti. Veseli nas, da se v skrbi za svoje zdravje ženske v Litiji tako dobro odzivajo na naša vabila. V Litiji smo zdaj že sedmič in si želimo, da bi tudi tokrat ženske prepoznale pomen udeležbe v programu DORA, kjer s presejalno mamografijo odkrivamo rake dojk na začetni stopnji, ko je zdravljenje praviloma zelo uspešno,« je povedala **vodja programa DORA Barbara Mihevc Ponikvar, dr. med.**

Dolgoročni cilj programa DORA je zmanjšanje umrljivosti žensk zaradi raka dojk med 50. in 69. letom za 25 do 30 %. Po rezultatih dela se program DORA uvršča v sam vrh razvitih evropskih držav in kot evropski primer dobre prakse presejanja sodeluje kot učni center za države, v katerih presejalne programe šele vzpostavljajo. V zadnjih letih se ga udeležuje že več kot 77 % vseh povabljenih žensk. S presejalno mamografijo, ki je še vedno strokovno dokazano najzanesljivejša metoda za zgodnje odkrivanje raka dojk in najprimernejša za organizirano presejanje, so v programu DORA od začetka delovanja leta 2008 odkrili raka dojk že pri okoli 6.000 ženskah, večinoma na začetni stopnji, ko je bolezen omejena na dojko.

*»Kakovost dela v presejalnem programu s poudarkom na rezultatih pri odkrivanju rakov dojk je dovolj velika, da bomo lahko **tudi v Sloveniji v naslednjih letih zmanjšali število smrti zaradi raka dojke** v ciljni populaciji žensk. In kar je najpomembnejše, vsako rešeno življenje je neprecenljivo,«* je še dodala Barbara Mihevc Ponikvar.

Več informacij:
Vesna Škrbec, svetovalka za odnose z javnostmi
Državni presejalni program za raka dojk DORA
Onkološki inštitut Ljubljana
E: vskrbec@onko-i.si
T: 01 587 90 46, M: 041 256 531

Slikopleskarstvo David Planinšek

DAVID PLANINŠEK S.P.

Avtor članka: David Planinšek

Po izobrazbi medijski tehnik, po duši rokodelec. Za samostojno pot sem se odločil 1. 8. 2024 v upanju, da bi se mi moje večletno znanje na področju slikopleskarstva in medijskega oblikovanja obrestovalo tudi na individualni poti. Sem prilagodljiv, zanesljiv in vreden zaupanja.

Slikopleskarstvo David Planinšek se ukvarja s širokim naborom dejavnosti.

Nudimo vam:

- barvanje brunaric, nadstreškov, napuščev in drugih lesnih površin,
- kitanje, brušenje in beljenje notranjih prostorov,
- pranje, sanacija in barvanje fasad,
- polaganje talnih oblog,
- temnenje oken, polepitev stenskih nalepk,
- audio in video montaža.

Za vsa vprašanja in ponudbe sem dosegljiv na 031 787 881 ali david.planinsek@icloud.com.

NAVODILA ZA PISANJE PRISPEVKOV

Prispevki za objavo v Krajevnih novicah morajo vsebovati naslednje:

- naslov,
- navedbo avtorja,
- odebeljen prvi odstavek,
- smiselno strukturirano besedilo,
- celotna dolžina članka naj ne presega 3/4 strani (pisava Times New Roman 12, razmik med vrsticami 1,5 – članek je lahko daljši po predhodnem dogovoru z uredništvom),
- posebej priložene slike čim večje ločljivosti (ne prilepljene v Word).Želje v zvezi z oblikovanjem članka naj bodo zapisane na koncu dokumenta v **rdeči barvi**.

Uredništvo Krajevnih novic

Projekt DIGIT HERZ v sklopu javnega razpisa »Digitalna preobrazba gospodarstva« (JR Digit NOO)

Avtor članka: Peter Šolar

Dne 31. 3. 2024 je podjetje HERZ, d. o. o. s konzorcijskimi partnerji KOPIT, d. o. o., SMART CARGO, d. o. o., ART REBEL 9, d. o. o. in EMPERIA, d. o. o. uspešno zaključilo projekt DIGIT HERZ, katerega namen je bil digitalna preobrazba podjetja HERZ, d. o. o. v sklopu javnega razpisa »Digitalna preobrazba gospodarstva« (JR Digit NOO).

Doseženi so bili ključni cilji tehnološke prenove in dviga digitalne zrelosti podjetja Herz, d. o. o., ki prek digitalnega preoblikovanja poslovnih procesov dosega večjo konkurenčnost izdelkov na mednarodnem trgu. Uspešno smo dokončali razvoj in lansiranje naprednih digitalnih rešitev oziroma produktov, med katere spadajo predvsem oblačni informacijski sistem za vodenje proizvodnje, platforma za upravljanje in avtomatizacijo logističnih rešitev, platforma obogatene in razširjene resničnosti za podporo procesom razvoja in vzdrževanja ter rešitve za prediktivno vzdrževanje.

Projekt je bil sofinanciran s strani EU prek javnega razpisa »Digitalna preobrazba gospodarstva«, ki ga je objavilo Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, in sicer v višini do 1.834.324 EUR, pri čemer skupna finančna vrednost projekta znaša 6.242.555,54 EUR. Naložba je del ukrepov slovenskega načrta za okrevanje in odpornost, ki ga financira mehanizem EU NextGenerationEU, o čemer si lahko več preberete na povezavah noo.gov.si in https://evropskasredstva.si/.

Projekt je del Načrta za okrevanje in odpornost, ki ga financira Mehanizem za okrevanje in odpornost. Projekt financira Evropska unija – NextGenerationEU.

DIGI INFO TOČKE – pomoč pri uporabi digitalnih javnih storitev

Avtorica članka: Rosana Škulj

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (OZS) z mrežo območnih obrtno-podjetniških zbornic sodeluje v projektu Digi info točke. Od sredine novembra 2023 je na skupno 222 Digi info točkah po vsej Sloveniji prebivalcem in prebivalkam nudena pomoč pri uporabi digitalnih javnih storitev, da bi pripomogli k dvigu digitalnih kompetenc. Projekt financira Ministrstvo za digitalno preobrazbo.

Prvih 62 Digi info točk je bilo odprtih 13. 10., preostalih 160 pa 13. 11. 2023. Del svetovanja in uporabniške podpore OZS zagotavlja v prostorih območnih zbornic, drugi del pa na drugih lokacijah. Digi info točke delujejo 18 ur na teden, tri dni v dopoldanskem in dva dni v popoldanskem času do konca novembra 2024.

DIGI INFO TOČKA na območju Občin Litija in Šmartno pri Litiji:
1. **Območna obrtno-podjetniška zbornica Litija**, Jerebova ulica 12, Litija
2. **Digi točka Šmartno pri Litiji**, Staretov trg 12, Šmartno pri Litiji

Za ustrezno svetovanje na DIGI INFO TOČKI morajo občani s seboj prinesti pametni telefon ali prenosni računalnik, novo elektronsko osebno izkaznico (kdor jo ima) in začetno geslo, ki so ga je prejeli z novo osebno izkaznico.

Vsebina svetovanja
Svetovalci na Digi info točkah bodo na razumljiv način nudili svetovanje in uporabniško podporo s področja uporabe digitalnih javnih storitev:

- uporaba **elektronske osebne izkaznice** in s tem povezane mobilne aplikacije,
- prijava v elektronske storitve in **elektronsko podpisovanje**,
- dostop do informacij o delu državne uprave na portalu **gov.si**,
- dostop do elektronskih storitev na portalu **eUprava**,
- registracija in prijava v portal **SPOT**,
- uporaba storitev eZdravja na portalu **zVEM**,
- dostop do e-storitev **ZPIZ**,
- uporaba državnega davčnega portala **eDavki**,
- dostop do elektronske **zemljiške knjige,**
- uporaba **elektronskih vinjet** na portalu DARS,
- storitve z zvezi s študijem in štipendijami,
- storitve MKGP in UVHVVR, portal Volos.

Digi info točka OOZ Litija, Jerebova ulica 12, Litija
Delovni čas:
- ponedeljek, torek in petek: 7.00–11.00
- sreda in četrtek: 12.00–15.00

Digi točka Šmartno pri Litiji, Staretov trg 12, Šmartno pri Litiji
Delovni čas
- ponedeljek in torek: 12.00–15.00
- sreda in četrtek: 7.00–11.00
- petek: 8.00–12.00

Postavitev jaslic pri cerkvi svetega Martina – vabilo k sodelovanju

Avtor članka: Benjamin Bizant

Pred mnogimi leti je v vasi Greecio sv. Frančišek postavil prve jaslice. Ob postavitvi jaslic nam je želel sporočiti, da moramo biti povezani, složni, prijateljski in živeti v miru in ljubezni tako v družini kot v širši skupnosti.

Vabimo vas, da se pridružite pri postavitvi jaslic pri cerkvi sv. Martina v Šmartnem.
Zaradi lažje organizacije in priprave vas prosimo, da se vsi, ki nameravate postaviti jaslice, prijavite.
Prijave bomo zbirali Benjamin Bizant, Domen Škrabanja in Matej Mrzel.

Prijavite se lahko osebno ali po elektronski pošti na enega od spodaj navedenih naslovov:

Benjamin Bizant: benjamin.bizant@gmail.com,
Matej Mrzel: mile.matej@gmail.com.

Naj letošnji božič zasije v mnogoterih podobah skrivnosti božične noči.

Uredništvo Krajevnih novic vam želi lepo in ponosno praznovanje praznika občine Šmartno pri Litiji.

Ko prebujalo se junijsko je jutro,
smo odkrili ta dan gorja, ta dan solza,
da Simon tebe smo izgubili.
Kot sonce življenja si vedno sijal,
za vse svoje ljubezen razdal,
a pred usodo kruto nemočen sam ostal.
Zakaj usoda tako kruta je, da tebe naš ljubljeni vzela nam je?

V SPOMIN

V 35. letu se je nepričakovano in mnogo prezgodaj poslovil

SIMON KOTAR

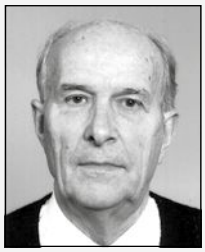
iz Primskovega (11. 9. 1989–22. 6. 2024).
iz Šmartnega pri Litiji.

Iskreno se zahvaljujemo vsem bližnjim sorodnikom, prijateljem, sošolcem, sodelavcem, krajanom Primskovega, Radohove vasi ter Šentvida pri Stični, sosedom, Gasilskemu društvu Primskovo in OŠ Šmartno pri Litiji, ki ste nam v težkih trenutkih ponudili pomoč in podporo.

Zahvala vsem, ki ste pomagali pri izvedbi pogreba. Hvala pogrebnemu zavodu Perpar, Cvetličarni Zvonček, kaplanu in ženskemu kvartetu za čudovito petje ob njegovem slovesu.
Hvala tudi njegovim sodelavcem iz podjetja Krka za lepe besede ob slovesu.

Prišla bo pomlad, na delo vabila, ne bo te zbudila. Z nami bo jokala, z nami šepetala, Simon, bo tvoje ime.

Vsi njegovi

Solze žalost naj blažijo,
a spomin naj ne zbledi,
vsi, ki v večnosti živijo,
na svetu puščajo sledi.

ZAHVALA

Od nas se je za vedno poslovil

JOŽE VODENIK,

1936–2024,
iz Gradiških Laz.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sodelavcem, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče in svete maše. Iskrena hvala dr. Benedičiču za dolgoletno zdravljenje, kolektivu Zavoda Pristan za nego in pomoč v času njegovega bivanja doma, patronažni službi ZD Litija, g. župniku Marku Mohorju Stegnarju in pogrebni službi KSP Litija za lepo opravljen pogrebni obred ter pevcem za zapete žalostinke.

Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

V SPOMIN

Mineva 1 leto, odkar nas je zapustil naš najdražji

JOŽEF HAUPTMAN

(1950–2023)
iz Šmartnega pri Litiji.

Zahvaljujemo se vsem, ki mu prižigate sveče in postojite ob njegovem grobu ter ga ohranjate v lepem spominu.

Vsi njegovi

Lapidarij v cerkvi sv. Martina v Šmartnem pri Litiji (2. del)

Avtor članka: dr. Jernej Kotar

V drugem delu članka bomo nekoliko pobližje spoznali mlajša od štirih nagrobnikov iz šmarske župnijske cerkve.

Prvi pripada leta 1537 umrlemu **Krištofu Brukherschmidu**, o katerem vemo zelo malo. Nagrobnik je za zdaj edini dokaz o njegovem obstoju, saj ga v pisnih virih kljub večkratnemu iskanju še nismo našli. Podoba na epitafu prikazuje spečega ali umrlega moža z glavo na blazini in sklenjenima rokama. Oblečen je v plašč z velikim kožuhovinastim ovratnikom, ki sega skoraj do gležnjev, pod bareto pa so vidni kratko pristriženi lasje. Pred nogami ima poznogotski ščit z grbom, najverjetneje gre za rdeče srce na polju neznane barve. Ob robu nagrobne plošče teče mestoma težko čitljiv napis, ki se v prevodu glasi *Bog blagoslovi plemenito rudarstvo. Tukaj leži pokopan mojster Krištof Brukherschmid, ki naj mu bo Bog milosten 1537*. Besedilo je tik pod vrhom na vsaki strani obogateno še z znakom v obliki prekrižanih kladiv. Pokojnik se je torej ukvarjal z rudarstvom, ki je bilo tedaj v vzponu. Razlaga, da je bil povezan z rudnikom na Sitarjevcu, je sicer možna, vendar zanjo ni nobenih pravih dokazov. Posedoval ali vodil bi namreč lahko tudi katerega od drugih rudnikov v okolici. Z gotovostjo lahko ugotovimo le, da je imel naziv mojster in da je moral biti precej premožen. Priznani slovenski umetnostni zgodovinar Emilijan Cevc je domneval, da je Brukherschmidov nagrobnik delo istih rok kot nagrobnik štiri leta prej umrlega Jurija Smuka.

Nagrobnik Krištofa Brukherschmida (foto: Jernej Kotar)

Najmlajši in oblikovno najlepši nagrobnik je bil postavljen v spomin 4. marca 1566 preminulemu **Erazmu II. Lihtenberškemu**, pripadniku stare plemenite rodbine z gradu Lihtenberk. Verjetno gre za delo ljubljanskega kiparskega mojstra, znanega pod začetnicama G. S. Z motivi bogata nagrobna plošča prikazuje stoječega bradatega viteza v težkem konjeniškem oklepu in z odprtim šlemom s perjanico. V desnici drži na desno ramo prislonjeno kladivo, v levici pa pokončen prapor z lihtenberškim rodbinskim grbom. Ob desnem boku ima opasano večje bodalo s pomensko nejasnim napisom na nožnici, zadaj ob levem boku pa ima pripet meč. Na prsih ponosno nosi zlato verižico, pod njo sta par okroglih pazdušnih ščitnikov in kljuka za kopje. Okoli vitezove leve noge se ovija kača z jabolkom v ustih in s krono na človeški glavi – gre za kačo iz raja, simbol smrti. Posebno pozornost pritegne velika plošča na desni strani epitafa, na kateri sta v nemščini zapisana citata iz Svetega pisma. Ob spodnjem robu nagrobne plošče sta upodobljena dva para grbov s pripadajočimi napisi nad njimi. Iz njih razberemo, da je bil pokojni sin Sigmunda (III.) Lihtenberškega in Uršule Purgstall ter da je bil poročen z Magdaleno Dietrichstein. Ob robu nagrobnika teče napis, ki pomeni *Tukaj leži pokopan plemeniti in trdni gospod Erazem Lihtenberški iz Radeljce, ki je umrl četrtega dne meseca marca v 1566. letu, čigar duši naj bo vsemogočni Bog milosten in usmiljen.*

Nagrobnik Erazma II. Lihtenberškega (foto: Jernej Kotar)